ТДВ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ЕКСПО СТРАХУВАННЯ»

02002, м Київ, вул. А. Шептицького (раніше Луначарського) 14, офіс 81
Тел.(044) 541-02-02, факс (044) 541-05-75, моб.(067) 569-42-41
www.exposk.com.ua; e-mail: office@exposk.com.ua;

Затверджено
Рішенням Дирекції
ТДВ «СК «ЕКСПО СТРАХУВАННЯ»
Протокол № 2/24 від 28.06.2024

_____ А.Є. Іванців

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ СТРАХОВОГО ПРОДУКТУ «СТРАХУВАННЯ ПОСІВІВ ТА МАЙБУТНЬОГО ВРОЖАЮ ОЗИМИХ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР (ОЗИМА ПШЕНИЦЯ, ЯЧМІНЬ, ЖИТО, ТРИТИКАЛЕ) НА ВЕСЬ ПЕРІОД ВИРОЩУВАННЯ»

(Код страхового продукту – СПОЗК)

Ця редакція Загальних умов страхового продукту **«Страхування посівів та майбутнього врожаю озимих зернових культур (озима пшениця, ячмінь, жито, тритикале) на весь період вирощування»** (далі – Загальні умови) діє з 01.07.2024 р. та припиняє дію із введенням у дію нової редакції або скасування Загальних умов.

Договір страхування посівів та майбутнього врожаю озимих зернових культур (далі – Договір, Договір страхування), укладений за цією редакцією Загальних умов, діє на цих Загальних умовах до закінчення строку його дії, крім випадків внесення відповідних змін до Договору страхування за згодою сторін. Договором страхування може бути звужено та/або уточнено (конкретизовано) обсяг страхового покриття та інші умови страхування, передбачені цими Загальними умовами, якщо це не суперечить Закону.

Загальні умови страхового продукту є основою для укладення Договору страхування (його складовою частиною) з урахуванням потреб Страхувальника в страхуванні, складності, особливостей та специфіки страхового продукту. Умови страхування (обсяг страхового покриття, уключаючи конкретний перелік страхових ризиків, страхових випадків, обмежень страхування, перелік застрахованих полів (ділянок), період страхування, рівень страхового покриття, варіант відшкодування загибелі посівів у осінньо-зимовий період, ціну одиниці врожаю, місце дії Договору страхування та інші) визначаються в Договорі страхування при його укладенні відповідно до цих Загальних умов.

Загальні умови страхового продукту «Страхування посівів та майбутнього врожаю озимих зернових культур (озима пшениця, ячмінь, жито, тритикале) на весь період вирощування» розроблені та затверджені Страховиком згідно з вимогами Закону України № 1909-IX від 18.11.2021 «Про страхування» (далі – Закон), Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії», нормативно-правових актів Національного банку України, а також внутрішніх документів Страховика (Концепції страхового продукту, Методичних рекомендацій з андеррайтингу, Тарифів та Методології урегулювання збитків за страховим продуктом).

Страховий продукт «Страхування посівів та майбутнього врожаю озимих зернових культур (озима пшениця, ячмінь, жито, тритикале) на весь період вирощування» є нестандартним страховим продуктом і передбачає укладення Договорів страхування із визначенням конкретних умов страхового покриття на індивідуальній основі – за результатами андеррайтингу та передстрахового огляду посівів.

Загальні умови надаються Страхувальнику в паперовій або електронній формі, зокрема засобами електронної пошти та/або шляхом надання посилання на інформацію, що розміщується на веб-сайті Страховика, та/або в інший спосіб за домовленістю.

ТДВ «СК «ЕКСПО СТРАХУВАННЯ» не пропонує страхові продукти, розроблені відповідно до цих Загальних умов, разом із супутнім/додатковим товаром, роботою або послугою, що не є страховою, як складовою одного пакета страхування.

Договори страхування укладаються на цих Загальних умовах в межах класів страхування відповідно до класифікації статті 4 Закону: **клас 8** «Страхування майна від вогню та небезпечного впливу природних явищ» (ризики: пожежа, удар блискавки, сильний вітер, пилова буря, шквал, смерч, суховій, видування, злива, тривалі дощі, повінь, паводок, посуха, ґрунтова кірка, випадіння рослин, землетрус, зсув, сель, лавина) та **клас 9** «Страхування майна від шкоди, заподіяної градом, морозом, іншими подіями (уключаючи крадіжку, розбій, грабіж, умисне пошкодження/знищення майна), крім подій, визначених у класі 8» (ризики: град, заморозок, мороз, ожеледь, вимерзання, випрівання, вимокання, випирання, льодова кірка, епіфітотійний розвиток хвороб та розмноження шкідників рослин, вторинні хвороби рослин, протиправні дії третіх осіб).

1. ПОНЯТТЯ І ТЕРМІНИ, ЩО ВЖИВАЮТЬСЯ В ДОГОВОРІ СТРАХУВАННЯ

1.1. Якщо умовами конкретного Договору страхування не передбачено інше, поняття та терміни, що вживаються в Договорі страхування, мають таке значення:

– **Страховик** – ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ЕКСПО СТРАХУВАННЯ», яке зобов'язується здійснювати страхові виплати на визначених Договором умовах та за визначену винагороду (страхову премію);

– **Страхувальник** – особа, яка уклала із Страховиком Договір страхування;

– **Сторони Договору** – Страховик та Страхувальник;

– **Вигодонабувач** – особа, яка має право на отримання страхової виплати згідно з умовами Договору страхування та/або відповідно до законодавства (зокрема, банк чи інша фінансова установа – кредитор Страхувальника, заставодержатель майбутнього врожаю, сторона форвардного контракту);

– **Клієнт** – особа, яка звернулася за отриманням страхової послуги;

– **Документ** – матеріальний або електронний об'єкт, що містить зафіксовані за допомогою письмових знаків, звуку, зображення відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин (у тому числі матеріали фото-, відеозйомки, звукозапису, дані супутникового моніторингу та інші електронні носії інформації);

– **Акт огляду посівів** – документ, що складається Страховиком (його уповноваженим експертом) за участю Страхувальника під час передстрахового (осіннього), весняного (після відновлення весняної вегетації), проміжного огляду посівів або огляду після настання події, що має ознаки страхового випадку, в якому фіксуються площа, стан, фаза розвитку, щільність стояння рослин, кількість пагонів кущіння та глибина залягання вузла кущіння на кожному полі (ділянці), а також рішення Сторін щодо подальшого використання постраждалих посівів;

– **Акт огляду та визначення врожайності** – документ, що складається Страховиком (його уповноваженим експертом) за участю Страхувальника перед збиранням врожаю і в якому фіксуються результати визначення біологічної (або механізованим збиранням – фактичної) врожайності на кожному полі (ділянці) та відсоток втрати врожаю внаслідок дії незастрахованих чинників;

– **Біологічна врожайність** – кількість зерна застрахованої культури, що сформувалася на одиниці площі поля (ділянки) перед збиранням врожаю, яка визначається шляхом зрізування та зважування всіх колосків з облікових ділянок площею 1 м² і перерахунку маси колосків у масу зерна відповідно до методики Страховика з приведенням до стандартної (залікової) вологості зерна 14% та урахуванням нормативних втрат при збиранні;

– **Застрахована культура** – озима пшениця, озимий ячмінь, озиме жито або озиме тритикале певного сорту, внесеного до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, що висівається Страхувальником восени з метою виробництва товарного зерна, врожай якої збирається наступного року, і посіви та майбутній врожай якої зазначені в Договорі страхування; за одним Договором страхуються посіви однієї культури;

– **Поле (ділянка)** – відокремлена цілісна ділянка посівної площі земель сільськогосподарського призначення, що має власні межі, місцезнаходження якої визначається координатами глобальної навігаційної супутникової системи (GPS) та/або картою-схемою полів;

– **Густота стояння рослин (щільність посівів)** – кількість живих рослин застрахованої культури на 1 м² площі поля (ділянки), що визначається під час огляду посівів;

– **Вузол кущіння** – підземний вузол стебла озимої зернової культури, з якого утворюються пагони кущіння та вторинна коренева система; глибина залягання вузла кущіння та кількість пагонів кущіння (як

правило, 2–4 і більше) характеризують підготовленість рослин до перезимівлі і визначаються під час огляду посівів;

– **Відновлення весняної вегетації** – перехід середньодобової температури повітря навесні через +5°С, з якого рослини озимих зернових культур відновлюють ріст і розвиток; дата відновлення весняної вегетації визначається за даними Українського гідрометеорологічного центру (регіонального центру з гідрометеорології) для місця розташування посівів;

– **Період страхування** – обраний Страхувальником при укладенні Договору період дії страхового покриття: весь період вирощування, період перезимівлі або весняно-літній період (п. 2.5.2 цих Загальних умов);

– **Середня врожайність для цілей страхування** – середньоарифметичний показник врожайності застрахованої культури у господарстві Страхувальника за останні 5 (п'ять) років, що визначається як сума річних показників врожайності (валовий збір зерна, поділений на площу посівів, що відновили вегетацію навесні) поділена на кількість років, у порядку, визначеному розділом 2 цих Загальних умов;

– **Рівень страхового покриття** – обраний Страхувальником з варіантів, що пропонуються Страховиком (від 50 до 70 відсотків з кроком 5 відсотків), відсоток від середньої врожайності для цілей страхування, в межах якого надається страховий захист;

– **Рівень застрахованої врожайності (тригер врожайності)** – показник врожайності (ц/га), що визначається множенням середньої врожайності для цілей страхування на рівень страхового покриття; зниження фактичної врожайності нижче цього рівня внаслідок дії страхових ризиків є підставою для страхової виплати;

– **Фактична врожайність** – кількість врожаю застрахованої культури у центнерах з одного гектара у рік дії Договору, що визначається шляхом ділення загальної кількості (маси) врожаю, встановленої методом визначення біологічної врожайності або методом механізованого збирання, на загальну площу застрахованих посівів;

– **Ціна одиниці врожаю (опціон ціни)** – обрана Страхувальником з варіантів, запропонованих Страховиком, ціна одного центнера зерна застрахованої культури, яка є єдиною для всіх застрахованих полів (ділянок) за Договором і використовується для розрахунку страхової суми та страхової виплати;

– **Повна загибель врожаю** – знищення або пошкодження рослин у весняно-літній період (після відновлення весняної вегетації) на окремому полі (ділянці) внаслідок дії страхових ризиків, за якого фактична врожайність на такому полі (ділянці) становить не більше 10 (десяти) відсотків від рівня застрахованої врожайності;

– **Загибель посівів у осінньо-зимовий період** – стан посівів на окремому полі (ділянці), за якого після відновлення весняної вегетації кількість живих рослин становить менше 300 (трьохсот) штук на 1 м² і посіви, за висновком Сторін, не зможуть сформувати врожайність понад 90% рівня застрахованої врожайності, що зафіксовано в Акті огляду посівів за результатами весняного огляду;

– **Часткове пошкодження посівів** – пошкодження рослин на окремому полі (ділянці) внаслідок дії страхових ризиків, за якого пошкоджені рослини можуть відновити вегетацію та сформувати певний врожай;

– **Незастраховані чинники (ризики)** – події та обставини, що не є страховими ризиками за Договором (зокрема, порушення технології вирощування, пошкодження бур'янами, птахами, гризунами, дикими тваринами, фітотоксична дія засобів захисту рослин тощо), вплив яких на врожайність визначається Страховиком під час огляду та не відшкодовується;

– **Страховий акт** – документ, що складається Страховиком, яким подія кваліфікується як страховий або нестраховий випадок і в якому зафіксовано розмір збитку та суму страхової виплати;

– **Страхова виплата (страхове відшкодування)** – грошові кошти, що виплачуються Страховиком у разі настання страхового випадку відповідно до умов Договору страхування;

– **Страхова премія** (страховий платіж, страховий внесок) – плата у грошовій формі за страхування, яку Страхувальник зобов'язаний сплатити Страховику згідно з Договором страхування;

– **Страхова сума** – грошова сума, в межах якої Страховик відповідно до умов Договору та/або законодавства зобов'язаний провести страхову виплату в разі настання страхового випадку;

– **Страховий тариф** – ставка страхової премії з одиниці страхової суми за визначений строк страхового покриття, що встановлюється у відсотках від страхової суми;

– **Страхове покриття** – сукупність строкових, територіальних та вартісних складових страхового захисту, що надається відповідно до Договору;

– **Страховий випадок** – подія, передбачена Договором, ризик виникнення якої застрахований, з настанням якої виникає обов'язок Страховика здійснити страхову виплату особі, визначеній у Договорі, або відповідно до законодавства;

– **Страховий інтерес** – потреба потенційного Страхувальника (іншої особи, визначеної у Договорі страхування) у страхуванні ризиків, пов'язаних з володінням, користуванням та розпорядженням посівами та майбутнім врожаєм застрахованої культури;

– **Страховий ризик** – подія, на випадок виникнення якої проводиться страхування, яка має ознаки ймовірності та випадковості настання;

– **Строк страхового покриття** – період, протягом якого діє страхове покриття та у разі настання страхового випадку під час якого Страховик зобов'язаний здійснити страхову виплату відповідно до умов Договору;

– **Франшиза** – частина збитків, що не відшкодовується Страховиком згідно з Договором страхування та/або законодавством;

– **Воєнна подія** – будь-яка з таких подій, незалежно від того, чи оголошено війну або воєнний стан, хто спричинив подію і чи встановлено винних осіб: 1) війна, вторгнення, збройна агресія російської федерації чи будь-якої іншої держави, дії іноземного ворога, воєнні (бойові) дії, збройний конфлікт, громадянська війна, повстання, заколот, революція, захоплення або утримання влади в неконституційний спосіб; 2) застосування Засобів ураження будь-якою стороною у зв'язку зі збройною агресією чи її відсіччю, зокрема їх перехоплення, радіоелектронне подавлення чи збиття; 3) терористичний акт, диверсія, умисне знищення чи пошкодження посівів, врожаю, зрошувальних систем, гідротехнічних споруд чи інших об'єктів, вчинене за завданням, на замовлення, в інтересах або за сприяння держави-агресора, – якщо діяння кваліфіковано Компетентним органом за статтями 109–114-2, 258–258-5, 437–438 Кримінального кодексу України або в документах Компетентного органу зазначено його зв'язок зі збройною агресією; 4) масові заворушення, страйк, локаут; 5) дії (бездіяльність) Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних органів, сил територіальної оборони та добровольчих формувань, пов'язані з обороною, відсіччю збройної агресії, протиповітряною обороною, радіоелектронною боротьбою, бойовою підготовкою та навчаннями, розміщенням військ, озброєння чи техніки, облаштуванням фортифікаційних споруд або використанням земельних ділянок для потреб оборони; 6) конфіскація, націоналізація, реквізиція, примусове відчуження, вилучення чи арешт посівів, врожаю, земельних ділянок, техніки, їх знищення або пошкодження за рішенням органу влади, військового командування чи військової адміністрації, що діє юридично або фактично; 7) кібератака чи радіоелектронний (електромагнітний) вплив, здійснені державою-агресором або в її інтересах;

– **Засоби ураження** – будь-яка зброя, боєприпаси та засоби їх доставки, зокрема ракети всіх типів, авіабомби, артилерійські та реактивні снаряди, міни (у тому числі протипіхотні, протитанкові, касетні суббоєприпаси), гранати, безпілотні літальні апарати будь-якого типу, засоби протиповітряної та протиракетної оборони, саморобні вибухові та запальні пристрої, а також їх уламки, частини, осколки, детонатори, запали та пальне, – незалежно від того, якій стороні вони належать, чи були перехоплені або збиті та коли потрапили на місцевість, у тому числі застарілі та нерозірвані боєприпаси і вибухонебезпечні предмети;

– **Компетентні органи** – органи державної влади, органи місцевого самоврядування, військові адміністрації, а також уповноважені ними установи та організації, до компетенції яких належить встановлення факту, причин і наслідків події (зокрема ДСНС України, Національна поліція України, Служба безпеки України, Український гідрометеорологічний центр, Держпродспоживслужба, Національний орган з питань протимінної діяльності);

– **Перелік** – Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, затверджений наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376 (зі змінами), у редакції, чинній на дату прийняття Страховиком рішення щодо події, або інший нормативно-правовий акт, що його замінить;

– **Шахрайство у страхуванні** – будь-які умисні дії або бездіяльність Страхувальника (Вигодонабувача), їх керівників, працівників, представників або пов'язаних з ними осіб, спрямовані на незаконне отримання страхової виплати або її збільшення, на укладення Договору на завідомо вигідних умовах чи на приховування обставин, що звільняють Страховика від виплати (у тому числі в змові з третіми особами).

1.2. Інші поняття та/або терміни, які вживаються в Договорі страхування, використовуються у значеннях, визначених Законами України «Про страхування», «Про фінансові послуги та фінансові компанії», іншими актами законодавства України.

1.3. Договір страхування може містити інші поняття і терміни, не вказані в цих Загальних умовах, або містити зазначені терміни в іншій інтерпретації, уточнені та/або деталізовані, що визначається за домовленістю сторін Договору страхування, якщо це не суперечить чинному законодавству.

2. УМОВИ СТРАХОВОГО ПОКРИТТЯ ЗА ДОГОВОРОМ СТРАХУВАННЯ

2.1. Страхувальники. Обмеження щодо осіб та посівів

2.1.1. **Страхувальником** за Договором страхування може бути юридична особа, фізична особа – підприємець або фермерське господарство – сільськогосподарський товаровиробник, що має майновий інтерес у вирощуванні та реалізації врожаю застрахованої культури і володіє або користується на законних підставах земельними ділянками, на яких вирощується застрахована культура.

2.1.2. За цими Загальними умовами не укладаються Договори страхування з особами, які є громадянами (резидентами) російської федерації або республіки білорусь, особами, щодо яких застосовано спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції), а також з особами, кінцевими бенефіціарними власниками яких є такі особи.

2.1.3. На страхування за цими Загальними умовами **не приймаються** посіви озимих зернових культур:

– призначені для виробництва органічної продукції, що використовуються як пасовища, на зелений корм, як сидерати або для інших цілей, ніж отримання товарного зерна, а також переорані чи закультивовані посіви;

– сортів, не внесених до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, або не рекомендованих для зони (регіону) вирощування;

– засіяні пізніше 10 жовтня, а також посіви, строки сівби яких не забезпечують достатнього періоду для осінньої вегетації (як правило, 55–60 днів від сівби до припинення вегетації) та досягнення рослинами фази кущіння до входу в зиму;

– розміщені по поганих попередниках (зокрема, зернові після зернових) або з порушенням сівозміни, а також засіяні насінням нижчої якості, ніж на інших полях господарства (низька схожість, засміченість, масові репродукції), – якщо інше не погоджено Страховиком за результатами андеррайтингу;

– з кількістю живих рослин на дату осіннього огляду менше 350 штук на 1 м² – якщо для відповідного сорту не рекомендовано нижчу норму висіву або андеррайтер не переконаний у спроможності посівів сформувати врожайність не нижче 90% рівня застрахованої врожайності; щільність стояння рослин при прийнятті на страхування восени має відповідати рекомендованій для природно-кліматичної зони (для озимої пшениці: Степ – 4,0–5,0, Лісостеп – 4,5–5,0, Полісся – 5,0–5,5 млн шт./га; для озимого жита: Степ – 4,0–4,5, Лісостеп – 5,0–5,5, Полісся – 5,5–6,0 млн шт./га; для озимого тритикале: Степ – 4,0–5,5, Лісостеп – до 4,5, Полісся – до 5,0 млн шт./га; для озимого ячменю: Степ – 3,5–4,5, Лісостеп – 4,0–5,0, Полісся – 4,5–5,0 млн шт./га), а необґрунтоване відхилення щільності не повинно перевищувати 10–15%; якщо оригінатор (заявник, власник патенту) сорту рекомендує вищу мінімальну густоту стояння рослин, застосовується рекомендована ним густота; для весняно-літнього періоду – з кількістю живих рослин на дату весняного огляду менше 250 штук на 1 м²;

– з глибиною залягання вузла кущіння менше 3–4 см, а також перерослі посіви (за дуже ранніх строків сівби) – якщо інше не погоджено Страховиком за результатами андеррайтингу із застосуванням підвищеного тарифу та/або зниженого рівня страхового покриття;

– на яких виявлено більше однієї колонії мишоподібних гризунів на 1 га;

– фаза розвитку рослин яких на дату осіннього огляду не відповідає фазі, необхідній для входу в зиму (як правило, кущіння з 2–4 пагонами), а також посіви з ознаками пожовтіння, втрати тургору чи пригнічення рослин;

– щодо яких Страхувальник не забезпечив проведення осіннього огляду посівів до 30 листопада (для весняно-літнього періоду – весняного огляду до 01 травня);

– врожайність яких у господарстві Страхувальника протягом трьох і більше років з останніх п’яти була нижчою за 50% середньої врожайності відповідної культури в адміністративному районі;

– що мають ознаки ураження карантинними організмами (відповідно до Переліку регульованих шкідливих організмів, затвердженого наказом Міністерства аграрної політики України від 29.11.2006 № 716), пропуски (незасіяні або необроблені ділянки), нерівномірні, загущені або зріджені сходи, ознаки пригнічення рослин унаслідок нестачі чи надлишку вологи або елементів живлення;

– стан яких на дату огляду (щільність стояння, фаза розвитку, ураження хворобами та пошкодження шкідниками понад економічний поріг шкодочинності, забур'яненість, надмірне загущення за відсутності зрошення тощо) не забезпечує формування врожаю на рівні застрахованої врожайності;

– розташовані на територіях, зазначених у п. 2.7.2 цих Загальних умов;

– щодо яких Страхувальник не надав документів, що підтверджують право володіння або користування земельною ділянкою.

2.1.4. Як правило, Страхувальник передає на страхування посіви застрахованої культури на всіх своїх полях (ділянках), розташованих в одному адміністративному районі. Страхування частини посівів можливе за рішенням Страховика після з'ясування причин та огляду всіх посівів культури в господарстві. За наявності посівів у декількох адміністративних районах на кожний район укладається окремий Договір страхування.

2.1.5. При укладенні Договору страхування Страхувальник має право призначити Вигодонабувача. У разі призначення Вигодонабувача зміни до Договору, дострокове припинення Договору та страхова виплата здійснюються з урахуванням його письмової згоди, якщо інше не передбачено Договором. Заміна Вигодонабувача можлива до настання події, що має ознаки страхового випадку, за письмовим повідомленням Страховика та згодою попереднього Вигодонабувача (якщо він є кредитором або заставодержателем). Призначення Вигодонабувача не звільняє Страхувальника від виконання обов'язків за Договором. Страховик має право вимагати від Вигодонабувача, який заявив вимогу про страхову виплату, виконання обов'язків Страхувальника, не виконаних ним.

2.1.6. Рішення про прийняття посівів на страхування приймається Страховиком в односторонньому порядку за результатами андеррайтингу. Страховик має право відмовити в укладенні Договору без пояснення причин.

2.1.7. У разі переходу прав на застраховані посіви (майбутній врожай) до іншої особи (крім примусового вилучення) права та обов'язки за Договором переходять до такої особи лише за умови внесення відповідних змін до Договору за згодою Страховика. Страхувальник зобов'язаний повідомити Страховика про перехід прав не пізніше 24 годин з моменту його настання.

2.2. Предмет та об'єкт страхування

2.2.1. **Предметом Договору страхування** є передача Страхувальником за плату ризику, пов'язаного з об'єктом страхування, Страховику на умовах, визначених Договором страхування.

2.2.2. **Об'єктом страхування** є майнові інтереси Страхувальника, що не суперечать законодавству України, пов'язані з володінням, користуванням та розпорядженням посівами та майбутнім врожаєм озимих зернових культур (озимої пшениці, ячменю, жита, тритикале), що вирощується на полях (ділянках), зазначених у Договорі страхування.

2.3. Страхові ризики

2.3.1. Страховими ризиками за цими Загальними умовами є такі події (окремо або в комбінації), що мають ознаки ймовірності та випадковості настання та призвели до загибелі або пошкодження посівів застрахованої культури:

– заморозок, мороз, ожеледь, вимерзання, випрівання, вимокання, випирання, льодова кірка;

– град, удар блискавки;

– землетрус;

– лавина, земельний зсув, земельний або земельно-водний сель;

– пожежа (крім лісових пожеж);

– сильний вітер, пилова буря, шквал, смерч, суховій, видування;

– злива, сильна злива, тривалі дощі, повінь, паводок;

– посуха (засуха), дуже сильна спека, зневоднення на землях, які підлягають примусовому зрошенню або обводненню, ґрунтова кірка, випадіння рослин;

– епіфітотійний розвиток хвороб рослин;

– епіфітотійне розмноження шкідників рослин;

– вторинні хвороби рослин унаслідок дії ризиків, зазначених вище (крім епіфітотій та протиправних дій третіх осіб);

– протиправні дії третіх осіб щодо посівів застрахованої культури.

2.3.2. Для цілей цих Загальних умов страхові ризики визначаються з урахуванням офіційних критеріїв небезпечних і стихійних гідрометеорологічних явищ Українського гідрометеорологічного центру та мають таке значення:

– **заморозок** – зниження температури повітря (поверхні ґрунту) нижче 0°С у вегетаційний період (восени після появи сходів або навесні після відновлення вегетації), що спричиняє пошкодження або загибель рослин; для озимих зернових культур у фазі колосіння шкодочинним вважається заморозок мінус 7…10°С;

– **мороз (сильний мороз)** – зниження температури повітря взимку до критичних для рослин значень (мінімальна температура повітря мінус 25°С і нижче) за відсутності або недостатньої висоти снігового покриву, що спричиняє пошкодження вузлів кущіння та загибель рослин;

– **ожеледь** – шар щільного льоду, що утворюється на рослинах і поверхні ґрунту внаслідок замерзання крапель переохолодженого дощу, мряки або туману, діаметром відкладення 20 мм і більше;

– **вимерзання** – загибель рослин озимих зернових культур внаслідок зниження температури повітря або ґрунту на глибині залягання вузла кущіння нижче критичної для рослин межі протягом 1 доби і більше, що спричиняє пошкодження вузлів кущіння та кореневої системи;

– **випрівання** – загибель рослин внаслідок тривалого перебування під високим сніговим покривом (понад 30 см), коли температура ґрунту на глибині залягання вузла кущіння близька до 0°С протягом 80–100 днів (не обов'язково підряд) при слабкому промерзанні або талому ґрунті, що зумовлює виснаження рослин, ураження їх грибковими хворобами та загибель ранньою весною;

– **вимокання** – весняна загибель рослин внаслідок нестачі кисню для дихання, зумовленої тривалим (протягом 10–15 днів і більше) перебуванням їх в умовах застою талої води;

– **випирання** – загибель рослин внаслідок розриву кореневої системи та оголення вузлів кущіння в результаті неодноразового відтавання і замерзання верхнього перезволоженого шару ґрунту;

– **льодова кірка (притерта)** – шар льоду, що утворюється внаслідок чергування відлиг та морозів і щільно прилягає до поверхні ґрунту, за якого загибель рослин відбувається від задухи при перебуванні під кіркою протягом 30–40 днів і більше або внаслідок механічного розриву коренів і вузлів кущіння;

– **град** – атмосферні опади у вигляді льодяних утворень, що випадають у теплий період року і викликають загибель або пошкодження рослин унаслідок механічної дії на надземні органи; Град визнається страховим ризиком, якщо внаслідок його випадіння пошкоджено не менше 50% рослин на одиницю площі на площі не менше 20% поля (ділянки); великий град – діаметром 20–39 мм, дуже великий град – діаметром 40 мм і більше; **удар блискавки** – розряд атмосферної електрики в наземні об'єкти, що викликає запалення, пошкодження або знищення посівів;

– **землетрус** – пружні коливання в земній корі чи верхній частині мантії, що спричиняють деформацію земної поверхні та пошкодження або загибель посівів;

– **лавина, земельний зсув, земельний або земельно-водний сель** – зміщення мас снігу, ґрунту або грязекам'яних (мулових) потоків, що спричиняє механічне пошкодження, вимивання, замулювання рослин або унеможливлює своєчасне виконання технологічних операцій;

– **пожежа** – неконтрольований процес горіння поза спеціально призначеними місцями, що супроводжується знищенням посівів унаслідок дії вогню (в тому числі викликаного ударом блискавки, аварією електромережі, підпалом), а також пошкодження посівів продуктами горіння і засобами пожежогасіння; не є страховим ризиком «пожежа» займання, спричинене Воєнною подією (влучанням, падінням чи вибухом Засобів ураження, їх уламків, трасуючих боєприпасів тощо), а також навмисний підпал посівів Страхувальником або з його відома;

– **сильний вітер** – вітер з максимальною швидкістю 25 м/с і більше (у високогір'ї Карпат – 40 м/с і більше); **пилова буря** – перенесення великої кількості пилу (ґрунту) сильним вітром з оголенням кореневої системи або занесенням посівів; **шквал** – різке короткочасне посилення вітру під час або перед грозою; **смерч** – сильний вихор з низьким тиском у центрі, що досягає поверхні землі (ураганний вітер – 35 м/с і більше, смерч – 50 м/с і більше); **суховій** – вітер зі швидкістю понад 5 м/с при відносній вологості повітря 30% і нижче та температурі 25°С і вище; **видування** – здування сильним (понад 10–15 м/с) тривалим вітром верхнього шару ґрунту разом із насінням та сходами;

– **злива** – сильний дощ, при якому за короткий проміжок часу випадає велика кількість опадів; **сильна злива** – дощ з кількістю опадів 30 мм і більше за 1 годину і менше; **сильний дощ** – дощ з кількістю опадів 50 мм і більше за 12 годин і менше; **тривалі дощі** – дощі з кількістю опадів 100 мм і більше протягом до 3 діб; **повінь, паводок** – надлишок вологи, що викликає застоювання води на полях і загибель рослин або унеможливлює збирання врожаю;

– **посуха (засуха)** – тривалий дефіцит опадів при підвищеному температурному режимі, за якого відносна вологість повітря вдень знижується до 30% і менше протягом 10 днів і більше та/або запаси продуктивної вологи орного шару ґрунту знижуються до 10 мм і менше у період сівби, а в метровому шарі ґрунту – до 30% і менше найменшої польової вологоємкості в інші періоди вегетації; **дуже сильна спека** – максимальна температура повітря 40°С і вище (для південних регіонів відповідно до критеріїв Гідрометцентру); **зневоднення на землях, які підлягають примусовому зрошенню** – зниження рівня води в зрошувальних системах унаслідок природних явищ або протиправних дій третіх осіб, що унеможливлює зрошення; **ґрунтова кірка** – сильно ущільнений поверхневий шар ґрунту, що утворюється після сильних дощів (понад 10 мм) з наступним підвищенням температури та ускладнює появу сходів; **випадіння рослин** – загибель рослин озимих зернових культур при різкому і активному наростанні тепла в період відновлення весняної вегетації за одночасної нестачі вологи у верхньому шарі ґрунту;

– **епіфітотійний розвиток хвороб рослин / епіфітотійне розмноження шкідників рослин** – масове розповсюдження інфекційних хвороб або шкідників рослин, що значно перевищує звичайний рівень і охоплює район, область чи державу, кваліфіковане уповноваженим органом у сфері захисту рослин як епіфітотія;

– **вторинні хвороби рослин** – масовий розвиток захворювань, спричинених напівпаразитичними збудниками, що є наслідком первинного пошкодження рослин градом, вітром, зливою, заморозком, застоєм води чи іншими страховими ризиками;

– **протиправні дії третіх осіб** – умисне пошкодження чи знищення посівів, крадіжка врожаю з поля в період вегетації, вчинені третіми особами, якщо за фактом таких дій відомості внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань; не є страховим ризиком «протиправні дії третіх осіб» діяння, що є Воєнною подією, а також дії керівників, працівників, засновників (учасників) Страхувальника, членів їх сімей та інших пов'язаних із Страхувальником осіб.

2.3.3. Договір страхування, як правило, укладається на випадок настання всіх страхових ризиків, передбачених п. 2.3.1 цих Загальних умов (мультиризикове покриття). За згодою Сторін Договором може бути передбачено страхування від окремих ризиків. Конкретний перелік страхових ризиків зазначається в Договорі страхування.

2.4. Страховий випадок

2.4.1. **Страховим випадком** є неотримання або недоотримання врожаю застрахованої культури (зниження фактичної врожайності нижче рівня застрахованої врожайності), а також загибель посівів у осінньо-зимовий період, що сталися внаслідок повної або часткової загибелі чи пошкодження посівів через пряму дію страхових ризиків, які настали протягом строку страхового покриття та на території дії Договору, підтверджені в порядку, визначеному цими Загальними умовами та Договором.

2.4.2. Залежно від обраного Страхувальником періоду страхування (п. 2.5.2) страхове покриття за Договором діє за такими етапами:

№	Етап / період	Обсяг страхового покриття (ліміт виплати)
1	Осінньо-зимовий період (перезимівля): від прийняття посівів на страхування (осіннього огляду) до відновлення весняної вегетації та проведення весняного огляду посівів	При загибелі посівів (п. 1.1) та переведенні поля (ділянки) на інше використання (пересів або підсів ярими культурами, знищення залишків посівів) – 20% страхової суми по постраждалій площі (30% – якщо Договором передбачено підвищений варіант відшкодування); при продовженні вирощування посівів, які за висновком представника Страховика не зможуть сформувати врожайність понад 90% рівня застрахованої врожайності, – 10% (15%) страхової суми по постраждалій площі або сума страхової премії, що припадає на таку площу (що більше), з виключенням таких посівів зі страхового покриття. За Договором на період перезимівлі – відповідно 100% (50%) страхової суми по постраждалій площі (п. 7.5.1).
2	Весняно-літній період: від весняного огляду посівів до закінчення збирання врожаю (як правило, до 01 серпня року збирання врожаю)	Страхова виплата у розмірі різниці між рівнем застрахованої врожайності та фактичною врожайністю, помноженої на площу, підтверджену як застраховану за результатами весняного огляду, та ціну одиниці врожаю (розділ 7); при повній загибелі врожаю – 100% страхової суми по відповідному полю (ділянці).

2.4.2[1]. Збитками від одного страхового випадку вважаються збитки, що мають між собою причинно-наслідковий зв'язок і виникли протягом 72 годин. Збитки, що виникли протягом 72 годин незалежно один

від одного, розглядаються як окремі події. Датою події, що триває більше однієї доби (зокрема посухи, тривалих дощів, епіфітотії), може бути визначено період її дії.

2.4.3. Поля (ділянки), за якими здійснено страхову виплату на 1-му етапі, з дати виплати виключаються зі страхового покриття і не враховуються при визначенні фактичної врожайності за Договором. Посіви, на яких після відновлення весняної вегетації кількість живих рослин становить 300 штук на 1 м² і більше, залишаються під страховим покриттям на весняно-літній період. Посіви з кількістю живих рослин від 250 до 300 штук на 1 м² залишаються під страховим покриттям за умови доброї розвинутості рослин (якщо на момент входу в зимовий спокій рослини мали 2–4 і більше пагонів кущіння), а для озимого ячменю сортів-дворучок – за наявності не менше 270–280 рослин на 1 м²; за недостатнього розвитку рослин такі посіви виводяться зі страхового покриття. За кількості живих рослин менше 250 штук на 1 м² посіви, як правило, переводяться на інше використання, крім випадків, коли Сторони погодять, що вони зможуть сформувати врожайність понад 90% рівня застрахованої врожайності, із зазначенням аргументів в Акті огляду посівів. Поля з меншою густотою стояння рослин, на яких Страхувальник за погодженням зі Страховиком продовжує вирощування без отримання страхової виплати і які не виключені зі страхового покриття, враховуються при визначенні загальної фактичної врожайності. Площі, пересіяні (підсіяні) ярими культурами, можуть бути застраховані за окремим договором страхування зі сплатою відповідної страхової премії.

2.4.4. Загибель посівів у осінньо-зимовий період визнається страховим випадком, якщо площа ділянки загибелі становить не менше 30% площі поля або не менше 10 га (що менше), якщо інше не передбачено Договором, та підтверджена Актом огляду посівів, складеним за результатами весняного огляду. Загибель посівів унаслідок пізньої сівби, неналежної підготовки рослин до перезимівлі через порушення технології вирощування (зокрема, перерослих посівів або посівів, що не досягли фази кущіння) не є страховим випадком.

2.5. Строк дії Договору та строк страхового покриття

2.5.1. Договір страхування укладається на один цикл вирощування застрахованої культури (від осінньої сівби до збирання врожаю наступного року). Строк дії Договору встановлюється за згодою Сторін та зазначається в Договорі страхування.

2.5.2. При укладенні Договору Страхувальник обирає один з таких періодів страхування:

– **весь період вирощування (повний цикл)** – з дати осіннього огляду та прийняття посівів на страхування до закінчення збирання врожаю наступного року (етапи 1 і 2 п. 2.4.2);

– **період перезимівлі** – з дати осіннього огляду та прийняття посівів на страхування до відновлення весняної вегетації та проведення весняного огляду посівів, але не пізніше 01 травня року збирання врожаю (етап 1 п. 2.4.2); страхова сума за цим варіантом формується як 20% або 30% вартості майбутнього врожаю (п. 2.6.1);

– **весняно-літній період** – з дати весняного огляду посівів після відновлення весняної вегетації до закінчення збирання врожаю (етап 2 п. 2.4.2); Договір на весняно-літній період укладається не пізніше 01 травня року збирання врожаю.

Обраний період страхування зазначається в Договорі і після набрання Договором чинності не може бути змінений.

2.5.3. Договір набирає чинності з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем надходження страхової премії (першої її частини) на поточний рахунок Страховика, якщо інше не передбачено Договором. Страхове покриття щодо кожного поля (ділянки) починає діяти з дати складання Акту огляду посівів (осіннього огляду, а за Договором на весняно-літній період – весняного огляду), але не раніше набрання Договором чинності.

2.5.4. Страхове покриття закінчується по завершенні збирання врожаю застрахованої культури у строки, встановлені агротехнічними вимогами для відповідного регіону, але не пізніше 10 (десятого) дня після початку збиральних робіт на відповідному полі (ділянці) і в будь-якому разі не пізніше дати закінчення строку дії Договору (як правило – 01 серпня року збирання врожаю, якщо інше не погоджено Сторонами; Договором може бути встановлено пізнішу дату закінчення строку дії Договору з урахуванням строків достигання культури в регіоні, але не пізніше 10 вересня року збирання врожаю). За Договором на період перезимівлі страхове покриття закінчується з моменту складання Акту огляду посівів за результатами весняного огляду, але не пізніше 01 травня року збирання врожаю. За згодою Сторін строк страхового покриття за Договором на період перезимівлі може бути продовжено до 31 травня року збирання врожаю з поширенням покриття на ризик весняних заморозків, що зазначається в Договорі та враховується в розмірі страхової премії.

2.5.5. Рекомендовані (граничні) строки за цим страховим продуктом:

Захід	Строк
Оптимальний строк сівби (як правило, 1–20 вересня – для Півночі й Центру України, до 30 вересня – для Півдня України)	з 05 до 30 вересня
Пізня сівба (рівень застрахованої врожайності знижується на 20% або базовий тариф збільшується на 10% з рівнем страхового покриття не вище 60%); посіви, засіяні пізніше 10 жовтня, на страхування не приймаються	з 01 до 10 жовтня
Подання заяви на страхування на весь період вирощування або на період перезимівлі	до 31 жовтня (до 15 жовтня – із застосуванням знижувального коефіцієнта; з 01 до 15 листопада – із застосуванням підвищувального коефіцієнта)
Осінній (передстраховий) огляд посівів, укладення Договору та сплата страхової премії (першої її частини)	до 30 листопада (за відсутності снігового покриву та затяжної осені – за рішенням Страховика до 15 грудня)
Повідомлення Страховика про відновлення весняної вегетації	протягом 3 (трьох) робочих днів
Весняний огляд посівів	не пізніше 7 (семи) робочих днів після відновлення весняної вегетації, але не пізніше 01 травня
Прийняття рішення щодо подальшого використання посівів із кількістю рослин, нижчою за встановлену	протягом 5 (п’яти) днів після огляду посівів; повторний огляд для підтвердження рішення – через 3–4 тижні (за потреби)
Подання заяви на страхування на весняно-літній період	до 15 квітня
Весняний огляд посівів, укладення Договору на весняно-літній період та сплата страхової премії	до 01 травня
Знищення (заорювання, дискування) залишків загиблих посівів після прийняття рішення про переведення поля на інше використання	протягом 10 (десяти) календарних днів, але не пізніше 15 травня
Повідомлення Страховика про подію, що має ознаки страхового випадку	негайно, але не пізніше 24 годин – будь-яким доступним способом; письмово – протягом 72 годин; у разі загибелі посівів безпосередньо перед збиранням – не пізніше 36 годин
Повідомлення Страховика про початок збирання врожаю	не пізніше ніж за 14 календарних днів до початку збирання
Закінчення збирання врожаю	як правило, до 01 серпня року збирання врожаю

2.5.6. Дія Договору страхування не поширюється на події, що мають ознаки страхового випадку, які настали до набрання чинності Договором страхування або до початку страхового покриття щодо відповідного поля (ділянки), у тому числі якщо їх наслідки виявлено пізніше. Епіфітотії, розвиток яких розпочався або був офіційно зафіксований до початку страхового покриття, не є страховими ризиками за Договором. Якщо подія настала під час дії Договору, але з причин, які існували або почали діяти до початку страхового покриття, страхова виплата здійснюється лише за умови, що Страхувальник не знав і не міг знати про такі причини.

2.6. Страхова сума

2.6.1. Страхова сума встановлюється за згодою Сторін окремо для кожного поля (ділянки) та за Договором у цілому і розраховується за формулою:

$$СС = Вст \times S \times Ц, \quad де\ Вст = Вср \times Рп$$

де: СС – страхова сума, грн; Вср – середня врожайність для цілей страхування за останні 5 років, ц/га; Рп – рівень страхового покриття (від 50% до 70% з кроком 5%); Вст – рівень застрахованої врожайності, ц/га; S – площа застрахованих посівів, га; Ц – ціна одиниці врожаю (центнера), обрана Страхувальником, грн/ц.

За Договором на період перезимівлі страхова сума розраховується за формулою:

СС = Вст × S × Ц × Кз

де Кз – частка вартості майбутнього врожаю, що страхується на період перезимівлі (0,2 або 0,3 – за вибором Страхувальника).

2.6.2. Середня врожайність для цілей страхування визначається на підставі даних статистичної звітності Страхувальника (форма № 29-сг або інші підтверджуючі документи). За відсутності даних за окремі роки використовується базова (середня) врожайність відповідної культури в адміністративному районі за відповідний рік із застосуванням коригувального коефіцієнта 0,75. Для Страхувальників, які не мають досвіду вирощування відповідної культури або даних про врожайність за попередні роки, рівень покриття встановлюється не вище 60% від середньої врожайності на районному рівні. Страховик застосовує граничні мінімальні та максимальні значення врожайності, визначені для кожної області у затверджених Тарифах.

2.6.3. Ціна одиниці врожаю обирається Страхувальником з варіантів, запропонованих Страховиком, і не може перевищувати ціну за форвардними контрактами на поточний рік або середню ринкову ціну зерна відповідної культури (з урахуванням його класу) на дату укладення Договору. Рівень страхового покриття, рівень застрахованої врожайності та ціна одиниці врожаю є однаковими для всіх полів (ділянок) за Договором. Якщо страхова сума перевищує вартість очікуваного врожаю, визначену за фактичною площею, обґрунтованою врожайністю та ринковою ціною, Договір діє в частині страхової суми, що не перевищує такої вартості. Страхування за цими Загальними умовами не передбачає отримання Страхувальником вигоди понад фактично завданий збиток у межах страхової суми.

2.6.4. Загальна страхова сума за Договором є максимальним розміром страхової виплати за Договором у разі повної загибелі врожаю на всіх застрахованих полях (ділянках). Страхова сума на один гектар визначається діленням страхової суми за Договором на застраховану площу.

2.6.5. Ліміти відповідальності Страховика у разі загибелі посівів у осінньо-зимовий період встановлюються у відсотках від страхової суми по постраждалій площі відповідно до п. 2.4.2 цих Загальних умов (20% або 30% – за вибором Страхувальника, що зазначається в Договорі). Договором можуть бути встановлені інші ліміти відповідальності за окремими ризиками або періодами.

2.7. Територія страхового покриття

2.7.1. Страхове покриття діє виключно в межах полів (ділянок) застрахованих посівів, розташованих на території України в одному адміністративному районі, що зазначені в Договорі страхування (переліку застрахованих полів) з визначенням їх місцезнаходження та координат.

2.7.2. Незалежно від умов Договору страхове покриття не поширюється на тимчасово окуповані території України (у значенні Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»), території територіальних громад, які перебувають в оточенні (блокуванні), території можливих та активних бойових дій відповідно до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, затвердженого наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376 (Перелік у значенні п. 1.1 цих Загальних умов), населені пункти, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження (розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 № 1085-р), а також на земельні ділянки, забруднені (потенційно забруднені) вибухонебезпечними предметами, до проведення їх обстеження та розмінування. Договором може бути додатково передбачено, що страхове покриття не поширюється на поля (ділянки), розташовані в межах визначеної відстані (зокрема, до 50 км) від районів активних бойових дій або тимчасово окупованих територій.

2.8. Страховий тариф. Страхова премія

2.8.1. Базовий страховий тариф визначається відповідно до затверджених Страховиком Тарифів для страхування озимої пшениці, озимого ячменю, озимого жита та озимого тритикале залежно від культури, області розташування посівів, середньої врожайності для цілей страхування господарства, обраного рівня страхового покриття, періоду страхування та варіанта відшкодування загибелі посівів у осінньо-зимовий період і становить (у відсотках страхової суми):

Культура	Весь період (20%)	Весь період (30%)	Перезимівля (20%)	Перезимівля (30%)	Весняно-літній період
Озима пшениця	3,04–15,81	3,85–17,23	2,02–5,35	2,24–8,03	2,00–15,07
Озимий ячмінь	6,57–11,99	7,89–12,80	3,53–5,99	4,61–7,81	3,78–9,95
Озиме жито	3,04–8,78	3,84–9,37	2,00–3,95	2,03–5,93	2,00–7,75

Культура	Весь період (20%)	Весь період (30%)	Перезимівля (20%)	Перезимівля (30%)	Весняно-літній період
Озиме тритикале	3,00–8,80	3,50–9,80	2,00–4,60	2,00–6,00	2,00–7,20

Примітки: «20%» / «30%» – варіант відшкодування загибелі посівів у осінньо-зимовий період (для варіанта «перезимівля» – частка вартості майбутнього врожаю, що формує страхову суму). У цілому базовий страховий тариф становить від 2,0% до 17,23% страхової суми. Тарифи розраховані з урахуванням безумовної франшизи, визначеної п. 2.9.1 цих Загальних умов, без застосування окремої франшизи. За пізньої сівби (з 01 до 10 жовтня) базовий тариф може бути збільшений на 10%.

2.8.2. За рішенням андеррайтера до базового тарифу можуть застосовуватися коригувальні коефіцієнти: К1 (визначення врожайності методом механізованого збирання) – від 1,0 до 1,2; К2 (подання заяви з 01 по 15 листопада) – від 1,0 до 1,1; К3 (подання заяви до 15 жовтня) – від 1,0 до 0,9; К4 (страхування всього масиву посівів культури в господарстві) – від 1,0 до 0,9; К5 (сплата страхової премії частинами) – від 1,0 до 1,1; К6 (для озимого ячменю, жита та тритикале – середня врожайність господарства за 5 років вища за середню обласну на 20% і більше) – від 1,0 до 0,9. Зведена вага коефіцієнтів визначається за формулою Кn = (К1 + К2 + … + Кn) – (n – 1) та в будь-якому разі має перебувати в межах від 0,9 до 1,25. Остаточний страховий тариф (від 1,80% до 21,54% страхової суми) встановлюється однаковим для всіх полів за Договором і зазначається в Договорі страхування.

2.8.3. Страхова премія розраховується шляхом множення страхової суми на страховий тариф: **П = СС × Т** та зазначається в Договорі страхування (по кожному полю та за Договором у цілому).

2.8.4. Страхова премія сплачується в безготівковій формі одноразово або частинами (у строки, визначені Договором). Датою сплати страхової премії вважається дата зарахування коштів на поточний рахунок Страховика. Усі розрахунки за Договором здійснюються в національній валюті України.

2.8.5. У разі несплати чергової частини страхової премії у встановлений Договором строк Договір вважається достроково припиненим з 00 годин дня, наступного за останнім днем строку сплати такої частини, якщо інше не передбачено Договором.

2.9. Франшиза

2.9.1. Безумовна франшиза встановлюється як різниця між середньою врожайністю для цілей страхування та рівнем застрахованої врожайності і становить від 30% до 50% (100% мінус обраний Страхувальником рівень страхового покриття від 50% до 70%); окрема франшиза не застосовується. Франшиза врахована в рівні застрахованої врожайності (тригері) та у формулах розрахунку страхової суми і страхової виплати (пп. 2.6.1, 7.6.1), а тому додатково з суми страхової виплати не вираховується. Частина врожаю в межах франшизи не є застрахованою і не відшкодовується Страховиком. При загибелі посівів у осінньо-зимовий період франшиза врахована в розмірі ліміту страхової виплати (20% або 30% страхової суми по постраждалій площі) і окремо не застосовується.

2.9.2. Приклад (озима пшениця): за середньої врожайності для цілей страхування 45 ц/га та рівня страхового покриття 70% рівень застрахованої врожайності становить 31,5 ц/га, безумовна франшиза – 30% (13,5 ц/га). За обраної ціни 800 грн/ц страхова сума на 1 га становить 31,5 × 800 = 25 200 грн. За фактичної врожайності 25,0 ц/га страхова виплата розраховується з недобору 31,5 – 25,0 = 6,5 ц/га, тобто 6,5 × 800 = 5 200 грн на 1 га. У разі загибелі посівів у осінньо-зимовий період і переведення поля на інше використання страхова виплата становить 20% × 25 200 = 5 040 грн на 1 га.

3. ПРАВА ТА ОБОВ’ЯЗКИ СТОРІН, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕВИКОНАННЯ ТА/АБО НЕНАЛЕЖНЕ ВИКОНАННЯ УМОВ ДОГОВОРУ

3.1. **Страхувальник має право на:**

– своєчасне отримання необхідної, повної, доступної та достовірної інформації про страховий продукт, Страховика та страхового посередника у визначеному законодавством обсязі, достатньої для прийняття свідомого рішення про укладання Договору страхування або про відмову від його укладання;

– прийняття добровільного рішення про отримання страхової послуги або про відмову від отримання такої послуги перед її отриманням;

– ознайомлення з процедурами огляду посівів, визначення врожайності та розрахунку страхової виплати;

– отримання страхової виплати в розмірі та в порядку, передбаченому Договором страхування;

– ініціювання внесення змін до умов Договору страхування у період його дії;

– дострокове припинення дії Договору страхування відповідно до розділу 4 цих Загальних умов;

– залучення за власний рахунок незалежного експерта у разі незгоди з розрахованим розміром збитку, а також замовлення за власний рахунок повторної експертизи;

– отримання дублікату Договору у разі його втрати;

– отримання інформації про стан розгляду Страховиком документів щодо події, заявленої як страховий випадок;

– захист своїх прав, досудове вирішення спорів, звернення до Національного банку України та оскарження у судовому порядку відмови Страховика у здійсненні страхової виплати.

3.2. **Страхувальник зобов'язаний:**

– сплачувати страхову премію у порядку та строки, встановлені Договором страхування;

– при укладенні Договору повідомити Страховика про всі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, про наявність страхового інтересу (у тому числі стосовно Вигодонабувача) та про інші чинні договори страхування щодо об'єкта страхування;

– у погоджений строк провести разом зі Страховиком передстраховий огляд посівів та підписати Акт огляду посівів;

– протягом 2 (двох) робочих днів з дати укладення іншого договору страхування щодо застрахованих посівів письмово повідомити про це Страховика;

– протягом строку дії Договору повідомляти Страховика про будь-яку зміну обставин, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, та/або інших обставин, що впливають на розмір страхової премії, – протягом 10 (десяти) робочих днів з дня, коли Страхувальнику стало про це відомо; про зміну місцезнаходження, банківських реквізитів або керівника – протягом 5 (п'яти) робочих днів;

– на запит Страховика у визначений ним строк надавати документально підтверджену інформацію про фактично виконані агротехнічні заходи (сівба, внесення добрив, обробки засобами захисту рослин тощо);

– дотримуватися технології вирощування застрахованої культури (технологічної карти), агротехнічних вимог щодо вирощування та збирання врожаю, правил пожежної безпеки та приписів відповідних органів державної влади, своєчасно усувати виявлені Страховиком недоліки в агротехніці;

– надавати Страховику (його уповноваженому експерту) можливість проводити огляд посівів до укладення Договору, у період його дії та після настання події, що має ознаки страхового випадку;

– не пізніше ніж за 14 календарних днів до початку збирання врожаю повідомити Страховика про дату початку збирання та надати можливість провести огляд і визначення врожайності;

– вживати заходів для запобігання настанню страхового випадку та зменшення збитків;

– негайно повідомляти Страховика про отримані штормові попередження та про настання несприятливих погодних явищ, що можуть спричинити загибель або пошкодження посівів (сильні морози за відсутності снігового покриву, льодова кірка, застій талої води тощо), з наступним письмовим повідомленням протягом 3 (трьох) робочих днів;

– інформувати Страховика про настання події, що має ознаки страхового випадку, у порядку та строки, визначені розділом 6 цих Загальних умов;

– погоджувати зі Страховиком рішення про пересів, підсів, знищення постраждалих посівів або відмову від збирання врожаю;

– протягом 3 (трьох) робочих днів повідомити Страховика про відновлення весняної вегетації посівів та забезпечити проведення спільного весняного огляду посівів не пізніше 7 (семи) робочих днів після відновлення вегетації;

– не допускати випасання худоби, переорювання, пересіву чи підсіву застрахованих посівів до проведення весняного огляду без письмової згоди Страховика; у разі прийняття рішення про переведення поля (ділянки) на інше використання – знищити залишки загиблих посівів протягом 10 (десяти) календарних днів, але не пізніше 15 травня, та надати Страховику звіт про виконання робіт;

– на вимогу Страховика, у разі збільшення ступеня страхового ризику, укласти додаткову угоду до Договору та сплатити додаткову страхову премію;

– надати Вигодонабувачу (у разі його призначення) копію Договору з додатками та копії укладених додаткових угод;

– повернути Страховику отриману страхову виплату, якщо протягом строків позовної давності виявлено обставини, що за законодавством або Договором позбавляють права на її одержання;

– вживати заходів для забезпечення Страховику можливості скористатися правом вимоги до особи, винної у заподіянні збитків, надавати необхідні для цього документи та інформацію;

– вести окремий облік врожаю з кожного застрахованого поля (ділянки), не допускати змішування врожаю із застрахованих і незастрахованих полів до його зважування, зберігати документи обліку врожаю не менше 1 (одного) року після закінчення строку дії Договору;

– письмово повідомляти Страховика протягом 2 (двох) робочих днів про відчуження, передачу в оренду (суборенду) чи заставу посівів або земельних ділянок, на яких вони розташовані;

– письмово повідомляти Страховика протягом 2 (двох) робочих днів про включення території розташування застрахованих полів до Переліку, виявлення на полях Засобів ураження, вибухонебезпечних предметів, вирв, слідів військової техніки, а також про використання полів для потреб оборони (в обсязі, не забороненому законодавством);

– взяти участь в огляді у погоджений час та підписати відповідний акт; у разі незгоди зі змістом акта – підписати його із запереченнями або надати письмові заперечення протягом 2 (двох) робочих днів з дня огляду;

– надавати пояснення керівника, агронома та інших працівників щодо обставин події, проведених агротехнічних заходів та збирання врожаю;

– виконувати у встановлені строки рекомендації Страховика (уповноваженого ним експерта), приписи органів пожежного нагляду, енергонагляду та інших Компетентних органів;

– повідомляти Страховика про всі випадки отримання від третіх осіб компенсації завданого збитку та не відмовлятися від права вимоги до осіб, відповідальних за збиток.

3.3. **Страховик має право на:**

– перевірку достовірності наданої Страхувальником інформації, стану посівів та виконання Страхувальником умов Договору, у тому числі шляхом проведення оглядів посівів протягом строку дії Договору;

– залучення уповноважених експертів (аварійних комісарів, сюрвеєрів) для проведення оглядів, визначення врожайності та розміру збитків;

– проведення оглядів застрахованих посівів у будь-який час протягом строку дії Договору з попереднім повідомленням Страхувальника не пізніше ніж за 1 (один) робочий день, у тому числі із залученням представників перестраховика;

– використання для перевірки стану посівів, факту, причин і розміру збитку даних супутникового моніторингу та дистанційного зондування Землі (зокрема вегетаційних індексів), аерофото- та відеозйомки з безпілотних літальних апаратів, даних метеостанцій, Державного земельного кадастру, геолокаційних даних сільськогосподарської техніки; такі дані є належними доказами для цілей Договору;

– отримання від Страхувальника первинних документів обліку врожаю: реєстрів зважування, товарно-транспортних накладних, складських квитанцій, документів елеваторів і зерносушарок, договорів реалізації зерна, статистичної звітності (форми № 29-сг, № 37-сг) та податкової звітності за рік страхування і попередні роки, а також огляду всіх посівів застрахованої культури в господарстві, у тому числі незастрахованих;

– надавати Страхувальнику обов’язкові для виконання рекомендації та інструкції щодо запобігання страховим випадкам і зменшення збитків, брати участь у рятуванні посівів та збереженні врожаю;

– у будь-який час вимагати надання оригіналів документів, якщо раніше були надані їх копії або електронні копії;

– відеофіксації оглядів, відбору проб і зважування, опломбування відібраних проб та проведення лабораторних досліджень;

– звернення до правоохоронних органів із заявою про кримінальне правопорушення у разі виявлення ознак шахрайства та обміну відповідною інформацією в межах, дозволених законодавством;

– отримання від Страхувальника (Вигодонабувача) інформації, необхідної для встановлення факту, причин, обставин настання страхового випадку та визначення розміру страхової виплати, включаючи відомості, що становлять комерційну таємницю;

– направлення запитів до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, що володіють інформацією про обставини події, у порядку, визначеному статтями 103 та 113 Закону;

– ініціювання внесення змін до умов Договору та дострокове припинення Договору відповідно до розділу 4 цих Загальних умов;

– відмову у страховій виплаті на підставах, передбачених Договором страхування та законодавством;

– застосування права вимоги до особи, відповідальної за заподіяні збитки, в межах здійсненої страхової виплати;

– повернення страхової виплати в повному обсязі або в частині, якщо протягом строку позовної давності будуть виявлені обставини, що повністю чи частково звільняють Страховика від її здійснення.

3.4. **Страховик зобов'язаний:**

– до укладення Договору з'ясувати потреби та вимоги Клієнта у страхуванні та надати необхідну, повну, доступну та достовірну інформацію про страховий продукт, Страховика та страхового посередника у визначеному законодавством обсязі;

– у погоджений зі Страхувальником строк провести передстраховий (осінній) огляд посівів, а після отримання повідомлення про відновлення весняної вегетації – весняний огляд посівів зі складанням Акту огляду посівів;

– після отримання повідомлення про подію, що має ознаки страхового випадку, не пізніше 5 (п'яти) робочих днів провести огляд постраждалих посівів; після отримання повідомлення про початок збирання врожаю направити уповноваженого експерта протягом 3 (трьох) календарних днів, але не пізніше 7 (семи) робочих днів;

– провести огляд посівів і визначення врожайності не пізніше 7 (семи) робочих днів з дати отримання повідомлення Страхувальника про початок збирання врожаю;

– у разі настання страхового випадку здійснити страхову виплату у передбачений Договором строк;

– відшкодувати Страхувальнику погоджені зі Страховиком або здійснені за його рекомендацією необхідні та доцільні витрати на запобігання або зменшення збитків від страхового випадку в межах страхової суми, якщо інше не передбачено Договором; такі витрати разом зі страховою виплатою не можуть перевищувати страхову суму та підтверджуються рахунками, актами, платіжними документами;

– у разі відмови у страховій виплаті письмово повідомити Страхувальника (Вигодонабувача) з обґрунтуванням причин відмови у строк, визначений розділом 7 цих Загальних умов;

– забезпечувати збереження інформації, що становить таємницю страхування, з урахуванням вимог статті 113 Закону, та не розголошувати відомості про Страхувальника і його майновий стан, крім випадків, встановлених законодавством.

3.5. Договором страхування можуть передбачатися інші права та обов'язки Сторін, Вигодонабувача.

3.6. У випадку невиконання або неналежного виконання умов Договору Сторони несуть відповідальність:

– Страховик несе майнову відповідальність за несвоєчасне здійснення страхової виплати з вини Страховика шляхом сплати пені в розмірі **0,01%** від суми несвоєчасно здійсненої страхової виплати за кожен день прострочення, але не більше подвійної облікової ставки Національного банку України, що діяла в період прострочення;

– Страхувальник (Вигодонабувач) несе майнову відповідальність за несвоєчасне виконання грошового зобов'язання щодо повернення страхової виплати шляхом сплати Страховику пені в розмірі **0,01%** від суми несвоєчасно виконаного грошового зобов'язання за кожний день прострочення, але не більше подвійної облікової ставки Національного банку України, що діяла в період прострочення.

3.7. Сторони звільняються від відповідальності за невиконання або неналежне виконання зобов'язань за Договором у разі виникнення обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин), **які не існували під час укладання Договору** та виникли поза волею Сторін, передбачених частиною другою статті 14^1 Закону України «Про торгово-промислові палати в Україні». Належним підтвердженням форс-мажорних обставин є сертифікат Торгово-промислової палати України. Сторона, для якої настали такі обставини, зобов'язана повідомити про це іншу Сторону не пізніше 10 календарних днів з моменту їх настання.

3.8. Страховик звільняється від відповідальності, страхова виплата не проводиться та надання будь-якої вигоди за Договором не здійснюється, якщо це буде порушенням постанов, резолюцій Організації Об'єднаних Націй або торговельних чи економічних санкцій, законів або постанов Європейського Союзу, Сполученого Королівства або Сполучених Штатів Америки, що забороняють Страховику або перестраховику здійснювати страхування або перестрахування або сплачувати страхову виплату.

4. ПОРЯДОК ВНЕСЕННЯ ЗМІН, ДОСТРОКОВОГО ПРИПИНЕННЯ ЧИ РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ, ЇХ ПРАВОВІ НАСЛІДКИ

4.1. Всі зміни і доповнення до Договору страхування вносяться за домовленістю Сторін (а у разі призначення Вигодонабувача – за його попередньою письмовою згодою) шляхом укладення додаткової угоди, яка з моменту підписання стає невід'ємною частиною Договору страхування. До прийняття рішення про внесення змін Договір діє на попередніх умовах.

4.2. Дія Договору припиняється за взаємною згодою Сторін, а також у разі:

– закінчення строку дії Договору страхування;

– виконання Страховиком зобов'язань перед Страхувальником (Вигодонабувачем) у повному обсязі;

– несплати Страхувальником страхової премії (її чергової частини) у встановлений Договором строк;

– ліквідації Страхувальника – юридичної особи або смерті Страхувальника – фізичної особи – підприємця (крім випадків, передбачених статтею 100 Закону);

– ліквідації Страховика у порядку, встановленому законодавством України;

– набрання законної сили рішенням суду про визнання Договору страхування недійсним;

– в інших випадках, передбачених законодавством України.

4.3. Якщо за результатами спільного огляду посівів виявлено відсутність або недостатню кількість сходів, недосягнення рослинами необхідної фази розвитку, порушення технології вирощування чи інші обставини, за яких посіви не можуть бути прийняті на страхування, Договір вважається достроково припиненим щодо відповідних полів (ділянок), перелік яких зазначається в Акті огляду посівів. У такому разі Страховик повертає Страхувальнику 100% страхової премії, сплаченої за такі поля (ділянки), а якщо відмова у прийнятті посівів на страхування стала наслідком надання Страхувальником неправдивої інформації, яка була йому заздалегідь відома, – страхову премію з вирахуванням витрат на ведення справи в розмірі 20% сплаченої за такі поля (ділянки) страхової премії.

4.4. З огляду на сезонний характер страхового ризику (ризик зосереджений у період перезимівлі, весняної вегетації та збирання врожаю, а страхова премія розраховується на обраний період страхування) дія Договору не може бути достроково припинена на вимогу Страхувальника або Страховика, крім таких випадків:

– а) неприйняття полів (ділянок) на страхування за результатами огляду (п. 4.3 цих Загальних умов);

– б) відмова Страхувальника від Договору в порядку, передбаченому розділом 5 цих Загальних умов;

– в) несплата страхової премії (її частини) у встановлений строк (п. 2.8.5 цих Загальних умов);

– г) вимога Страховика у разі виявлення шахрайства, подання Страхувальником неправдивих відомостей або невиконання ним обов'язків, передбачених Договором (п. 8.4 цих Загальних умов), або відмови Страхувальника сплатити додаткову страхову премію у зв'язку з істотним збільшенням ступеня ризику;

– ґ) вимога Страхувальника щодо полів (ділянок), територія розташування яких після укладення Договору включена до Переліку як тимчасово окупована або як територія активних бойових дій (п. 10.2.10 цих Загальних умов);

– д) набрання законної сили рішенням суду про дострокове припинення Договору;

– е) розірвання договірних відносин на виконання вимог статті 39^3 Податкового кодексу України.

У випадках «г» та «ґ» Сторона повідомляє іншу Сторону (та Вигодонабувача) письмово; Договір вважається припиненим з дати, зазначеної в повідомленні, але не раніше дня його отримання. Припинення Договору за взаємною згодою Сторін оформлюється додатковою угодою.

4.5. У разі дострокового припинення Договору Страховик повертає Страхувальнику частину сплаченої страхової премії за період, що залишився до закінчення строку дії Договору, з вирахуванням витрат, пов'язаних безпосередньо з укладенням і виконанням Договору, та фактичних страхових виплат, що були здійснені за Договором, у разі:

– дострокового припинення Договору за вимогою Страховика у випадках, передбачених п. 4.4 «г» цих Загальних умов;

– дострокового припинення Договору за вимогою Страхувальника щодо відповідних полів (ділянок) у випадку, передбаченому п. 4.4 «ґ» цих Загальних умов;

– припинення Договору за взаємною згодою Сторін;

– розірвання договірних відносин на виконання вимог статті 39^3 Податкового кодексу України.

4.6. Страховик повертає Страхувальнику повністю сплачену ним страхову премію у разі дострокового припинення Договору за рішенням суду у зв'язку з порушенням Страховиком умов Договору; припинення Страховиком діяльності та виконання страхового портфеля; набрання законної сили рішенням суду про визнання Договору недійсним. Повернення страхової премії у разі передачі страхового портфеля здійснюється відповідно до статті 56 Закону та нормативно-правового акту Національного банку України.

4.7. Максимальна частка витрат Страховика, пов'язаних безпосередньо з укладенням та виконанням Договору, складає **30%** страхової премії (відповідно до навантаження, закладеного у страховий тариф). Частка таких витрат зазначається в Договорі страхування.

4.8. При достроковому припиненні дії Договору у зв'язку з виконанням Страховиком зобов'язань у повному обсязі страхова премія не повертається. З огляду на сезонний характер ризику, частина страхової премії за період, що залишився, визначається пропорційно до строку страхового покриття, що залишився, якщо інший порядок не встановлено Договором.

4.9. Страховик повертає страхову премію (її частину) протягом 10 (десяти) робочих днів від дати дострокового припинення дії Договору. Не допускається повернення коштів готівкою, якщо страхова премія сплачувалась у безготівковій формі. Остаточний розрахунок за Договором, за яким залишилися неврегульовані події, здійснюється після прийняття Страховиком рішення щодо таких подій.

4.10. Строк дії укладеного Договору не може бути продовженим.

4.11. Договір визнається недійсним у випадках, передбачених Цивільним кодексом України, а також якщо його укладено після настання події, що має ознаки страхового випадку, за відсутності об'єкта страхування або страхового інтересу, або якщо Страховиком доведено, що Договір укладено з метою отримання неправомірної вигоди та/або вчинення шахрайських дій. Договір визнається недійсним у судовому порядку. У разі недійсності Договору кожна із Сторін зобов'язана повернути другій Стороні все, що вона одержала на виконання Договору.

5. ПОРЯДОК ВІДМОВИ ВІД ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

5.1. Страхувальник має право протягом 30 (тридцяти) календарних днів з дня укладення Договору відмовитися від Договору без пояснення причин, крім випадку, якщо за таким Договором повідомлено про настання події, що має ознаки страхового випадку.

5.2. Про намір відмовитися від Договору Страхувальник повідомляє Страховика у письмовій формі. Повідомлення, за вибором Страхувальника, направляється в паперовій формі поштою на адресу Страховика, подається безпосередньо в офісі Страховика або направляється у формі електронного документа відповідно до вимог Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» на адресу office@exposk.com.ua із зазначенням банківських реквізитів для перерахування коштів.

5.3. Страховик зобов'язаний протягом 10 (десяти) робочих днів від дати отримання повідомлення Страхувальника про відмову від Договору повернути Страхувальнику сплачену страхову премію повністю, за умови що з дня укладення Договору до дати прийняття рішення про відмову не відбулася подія, що має ознаки страхового випадку.

6. ПОРЯДОК ДІЙ У РАЗІ НАСТАННЯ ПОДІЇ, ЩО МАЄ ОЗНАКИ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ

6.1. При настанні події, що має ознаки страхового випадку, Страхувальник зобов'язаний:

– негайно, як тільки стане відомо, але не пізніше 24 годин з моменту, коли стало відомо про подію, повідомити відповідні органи державної влади: при пожежі – підрозділи Державної служби України з надзвичайних ситуацій; при епіфітотіях – територіальний орган Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (фітосанітарний підрозділ); при протиправних діях третіх осіб – органи Національної поліції України, та звернутися до них за отриманням документів, що підтверджують факт, причини та наслідки події;

– негайно, але не пізніше 24 годин з моменту, коли стало відомо про подію, будь-яким доступним способом повідомити Страховика про подію, а протягом 72 годин – надати письмове повідомлення із зазначенням номера Договору, дати, характеру події, постраждалих полів (ділянок) та орієнтовного розміру пошкоджень; у разі загибелі посівів безпосередньо перед збиранням врожаю – не пізніше 36 годин з моменту події;

– вжити можливих заходів для зменшення збитків;

– зберегти постраждалі посіви до огляду Страховиком у тому вигляді, в якому вони опинилися після події, не проводити на постраждалих полях пересів, підсів, знищення посівів чи збирання врожаю без погодження зі Страховиком (рекомендується здійснити фото-, відеофіксацію);

– забезпечити Страховику можливість огляду постраждалих посівів, взяти участь в огляді та підписати Акт огляду посівів (Акт огляду та визначення врожайності);

– надати Страховику документи, передбачені розділом 7 цих Загальних умов та Договором, – не пізніше 90 (дев'яноста) календарних днів після закінчення строку дії Договору, якщо інший строк не передбачено Договором.

6.1[1]. У повідомленні про подію Страхувальник зазначає: номер Договору; дату (період) та обставини події; тривалість та інтенсивність несприятливого явища; характер пошкодження рослин; результати попереднього обстеження посівів; площу, на якій культура пошкоджена чи загинула; площу, намічену до пересіву, підсіву чи знищення залишків посівів; інші суттєві обставини. Обов'язок повідомлення про подію лежить також на Вигодонабувачеві. Строк повідомлення може бути продовжено лише за згодою Страховика за наявності поважних причин, підтверджених документально.

6.2. У разі загибелі посівів у осінньо-зимовий період (кількість живих рослин після відновлення весняної вегетації менше 300 штук на 1 м²) Сторони проводять весняний огляд посівів і складають Акт огляду посівів. Протягом 5 (п'яти) днів після огляду Страхувальник приймає рішення, погоджене з представником Страховика, щодо подальшого використання постраждалих полів (ділянок), яке зазначається в Акті огляду посівів (за потреби рішення підтверджується повторним оглядом через 3–4 тижні):

– а) пересів ярими культурами або підсів ячменем чи іншою культурою за погодженням зі Страховиком – поле (ділянка) виключається зі страхового покриття до закінчення строку дії Договору, а страхова виплата здійснюється тільки після виконання робіт з пересіву (підсіву) та надання Страхувальником Страховику звіту про їх виконання;

– б) знищення залишків посівів – Страхувальник зобов'язаний здійснити заорювання або дискування відповідних площ протягом 10 (десяти) календарних днів; поле (ділянка) виключається зі страхового покриття, а страхова виплата здійснюється тільки після фактичного знищення залишків посівів та надання Страхувальником відповідного звіту;

– в) продовження вирощування культури – рішення приймається спільно представником Страховика та Страхувальником; якщо представник Страховика вважає, що посіви на всіх або окремих полях не зможуть сформувати врожайність вище 90% рівня застрахованої врожайності, такі посіви виключаються зі страхового покриття зі страховою виплатою відповідно до п. 7.5.1, про що робиться запис в Акті огляду посівів, який Страхувальник підписує, засвідчуючи ознайомлення з рішенням; в іншому разі посіви залишаються під страховим покриттям і враховуються при визначенні фактичної врожайності.

6.2[1]. Рішення Страхувальника щодо подальшого використання постраждалих посівів обов'язково зазначається в Акті огляду посівів та засвідчується підписом уповноваженої особи Страхувальника. У разі втрат посівів безпосередньо перед збиранням врожаю Страховик, як правило, не заперечує проти збирання врожаю на непостраждалих ділянках за умови збереження постраждалих ділянок до їх огляду.

6.3. Якщо Страхувальник не мав фізичної можливості своєчасно виконати дії у строки, передбачені Договором, він повинен підтвердити це відповідними документами.

6.4. Продукт у разі виникнення випадку з ознаками страхового не передбачає надання клієнту послуг асистансу, які допомагають в організації отримання клієнтом допомоги.

7. ПОРЯДОК РОЗРАХУНКУ ТА УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ

7.1. У разі настання події, що має ознаки страхового випадку, Страховик зобов'язаний встановити факт, причини та обставини такої події та прийняти, з урахуванням умов Договору, рішення про визнання або невизнання випадку страховим. Обов'язок підтвердження факту настання події покладається на Страхувальника (Вигодонабувача).

7.2. Факт настання страхового ризику визначається уповноваженим представником Страховика шляхом огляду постраждалих посівів на підставі повідомлення Страхувальника. За результатами огляду складається Акт огляду посівів (при загибелі посівів у осінньо-зимовий період) або Акт огляду та визначення врожайності (у весняно-літній період). Якщо Сторони не дійшли згоди щодо причин пошкодження посівів, кожна із Сторін має право залучити незалежних експертів або отримати документальне підтвердження від органів державної влади. Якщо Страхувальник (його представник) не з'явився на огляд у погоджений час, не забезпечив доступ до полів або відмовився підписати акт, акт складається Страховиком одноосібно із

залученням незалежного експерта або представника органу місцевого самоврядування (за можливості) та фото-, відеофіксацією і є підставою для прийняття рішення щодо страхової виплати.

7.3. Для отримання страхової виплати Страхувальник (Вигодонабувач) надає Страховику такі документи:

– письмову заяву про страхову виплату за формою Страховика з посиланням на номер Договору та описом події;

– копію Договору з усіма додатками (переліком застрахованих полів, Актом огляду посівів при прийнятті на страхування);

– документи, що дозволяють ідентифікувати одержувача страхової виплати, та банківські реквізити;

– довідку Українського гідрометеорологічного центру (регіонального центру з гідрометеорології) про небезпечне або стихійне гідрометеорологічне явище у період і в місці розташування постраждалих полів (для ризиків природного характеру);

– документи органів державної влади, що підтверджують факт, причини та обставини події: при пожежі – акт (довідку) підрозділу ДСНС; при епіфітотії – висновок (довідку) уповноваженого органу у сфері захисту рослин; при протиправних діях третіх осіб – витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань;

– документи (звіт), що підтверджують виконання робіт з пересіву, підсіву або знищення залишків посівів (при загибелі посівів у осінньо-зимовий період);

– фото- та/або відеоматеріали постраждалих посівів, зроблені після настання події (за наявності);

– документи щодо походження посівного матеріалу та виконаних агротехнічних заходів; документи (акти) про сівбу, пересів, підсів і збирання врожаю, документи щодо оприбуткування врожаю;

– висновок незалежного експерта (у разі його залучення Страхувальником);

– документи щодо переліку фактично виконаних робіт і витрат, понесених на момент події на сівбу та вирощування загиблої культури, а також документи, що підтверджують витрати на зменшення збитків (рахунки, акти, накладні, платіжні документи);

– на обґрунтовану вимогу Страховика – інші документи (статистична звітність, первинні бухгалтерські документи щодо фактично виконаних робіт і обсягу зібраного врожаю, технологічна карта), необхідні для встановлення розміру збитку. Страховик не має права вимагати додаткові документи після спливу 30 (тридцяти) календарних днів з дати одержання останнього документа з переліку, передбаченого цим пунктом.

7.4. Документи надаються в оригіналах або належним чином засвідчених копіях. Враховуючи особливості конкретної події, Страховик може прийняти рішення про можливість ненадання окремих документів. Якщо документи надані в неповному обсязі або неналежно оформлені, Страховик повідомляє про це одержувача страхової виплати в письмовій формі протягом 10 (десяти) робочих днів з дати їх отримання. Документи, видані органами чи особами, які діють на тимчасово окупованих територіях, не приймаються. Документи в електронній формі приймаються за погодженням зі Страховиком за умови накладення кваліфікованого або удосконаленого електронного підпису. Копії документів можуть бути подані особисто, поштою або на електронну пошту Страховика у форматах .pdf, .jpg, .tif (з роздільною здатністю не менше 300 dpi) або .doc(x), .xls(x) належної якості. Подаючи копії, Страхувальник гарантує їх повну відповідність оригіналам і зобов’язаний надати оригінали на першу вимогу Страховика у визначений ним строк; у разі виявлення невідповідності копії оригіналу Страхувальник зобов’язаний повернути отриману страхову виплату.

7.5. Розмір страхової виплати при загибелі посівів у осінньо-зимовий період

7.5.1. Загибеллю посівів у осінньо-зимовий період вважається наявність після відновлення весняної вегетації менше 300 живих рослин на 1 м² на ділянці, площа якої відповідає п. 2.4.4 цих Загальних умов, за умови, що посіви на такій ділянці не зможуть сформувати врожайність понад 90% рівня застрахованої врожайності. Страхова виплата розраховується від страхової суми на 1 гектар (страхова сума за Договором, поділена на застраховану площу), помноженої на постраждалу площу, у таких розмірах:

– при переведенні посівів на інше використання (пересів, підсів ярими культурами, знищення залишків посівів) – 20% страхової суми по постраждалій площі або 30% – якщо Договором передбачено підвищений варіант відшкодування;

– при продовженні вирощування посівів, які за висновком представника Страховика не зможуть сформувати врожайність вище 90% рівня застрахованої врожайності, – 10% (відповідно 15%) страхової суми

по постраждалій площі або сума страхової премії, що припадає на таку площу (що більше), з виключенням таких посівів зі страхового покриття;

– за Договором на період перезимівлі – 100% страхової суми по постраждалій площі при переведенні посівів на інше використання та 50% страхової суми по постраждалій площі – при продовженні вирощування з виключенням посівів зі страхового покриття.

7.5.2. Страхова виплата здійснюється після складання Акту огляду посівів, виконання робіт з переведення постраждалої площі на інше використання та надання підтверджуючих документів. Документарна перевірка витрат на вирощування при цьому не проводиться, якщо інше не передбачено Договором. Договором може бути передбачено, що страхова виплата за загибель посівів у осінньо-зимовий період не може перевищувати документально підтверджених фактичних витрат Страхувальника на сівбу та вирощування застрахованої культури на 1 га постраждалої площі (насіння, добрива, засоби захисту рослин, паливно-мастильні матеріали, оплата робіт і послуг), але не більше ліміту виплати, визначеного п. 7.5.1. Постраждала площа, за якою здійснено виплату, в подальшому не покривається Договором. Якщо Страхувальник пересіє її іншою культурою, він може укласти новий договір страхування.

7.5.3. Якщо постраждалі посіви, щодо яких прийнято рішення про переведення на інше використання, не пересіяні (не підсіяні) або не знищені до 15 травня року збирання врожаю, страхова виплата за загибель посівів у осінньо-зимовий період не здійснюється, а такі посіви вважаються залишеними на подальше вирощування на загальних умовах Договору.

7.6. Розмір страхової виплати при пошкодженні чи загибелі посівів у весняно-літній період

7.6.1. Розмір страхової виплати визначається в цілому по застрахованих площах за Договором як частина запланованого врожаю, втрачена внаслідок дії страхових ризиків, за формулою:

$$\mathbf{СВ = (Вст – Вф) \times S \times Ц}$$

де: СВ – страхова виплата, грн; Вст – рівень застрахованої врожайності, ц/га; Вф – фактична врожайність застрахованої культури, ц/га; S – площа посівів, підтверджена як застрахована за результатами весняного огляду після відновлення вегетації (без площ, виключених зі страхового покриття відповідно до п. 6.2), га; Ц – ціна одиниці врожаю, грн/ц.

7.6.2. Фактична врожайність визначається методом визначення біологічної врожайності на всіх застрахованих полях (ділянках) не раніше ніж за 14 календарних днів до початку збирання врожаю шляхом зрізування та зважування всіх колосків на облікових ділянках площею 1 м² за формулою: В = М × Кк × Квл × 0,9 × 0,1, де В – біологічна врожайність, ц/га; М – середня маса колосків з 1 м², г; Кк – коефіцієнт перерахунку маси колосків у масу зерна (озима пшениця – 0,770; озимий ячмінь – 0,810; озиме жито – 0,756; озиме тритикале – 0,756); Квл – коефіцієнт приведення маси зерна до стандартної (залікової) вологості 14% (за таблицею корекції маси залежно від вологості зерна); 0,9 – поправковий коефіцієнт для врахування втрат при збиранні та доробці зерна; 0,1 – коефіцієнт переведення г/м² у ц/га. Облікові ділянки відбираються спільно представниками Страховика і Страхувальника в типових місцях по діагоналі поля: на полі площею до 100 га – не менше 5 (п’яти), на кожні додаткові повні чи неповні 20 га – ще одна ділянка; крайові смуги поля шириною 20 м для відбору проб не використовуються. Біологічна врожайність кожного поля збільшується на відсоток втрати врожаю від незастрахованих чинників, зазначений представником Страховика в Акті огляду та визначення врожайності. Поля, виключені зі страхового покриття відповідно до п. 6.2 цих Загальних умов (з отриманням страхової виплати), при визначенні загальної фактичної врожайності не враховуються.

7.6.3. За домовленістю Сторін фактична врожайність може визначатися методом механізованого збирання: збирання врожаю технікою Страхувальника облікових смуг шириною захвату жатки та довжиною до 100 м (або іншою погодженою довжиною), зважування зібраного зерна, ділення маси на зібрану площу та коригування результату з урахуванням вологості зерна і втрат від незастрахованих чинників. Якщо Страхувальник не повідомив своєчасно Страховика про початок збирання або не забезпечив наявність техніки, врожайність визначається методом біологічної врожайності.

7.6.3[1]. Якщо за даними статистичної, бухгалтерської чи податкової звітності, документів елеваторів, зерносушарок, реалізації зерна або даних моніторингу фактичний валовий збір із застрахованих полів перевищує валовий збір, визначений під час огляду, для розрахунку страхової виплати застосовується більший показник. Страхувальник зобов’язаний надати Страховику такі документи протягом 30 (тридцяти) календарних днів після завершення збирання врожаю; до їх надання Страховик має право відстрочити рішення про виплату. Страхувальник доводить, що недобір врожаю спричинений страховим ризиком, а не незастрахованими чинниками.

7.6.4. У разі повної загибелі врожаю на окремому полі (ділянці) страхова виплата по такому полю дорівнює страховій сумі по ньому. Дія Договору щодо загиблих посівів припиняється після виконання Страховиком зобов'язань у повному обсязі.

7.6.5. Страхова виплата здійснюється лише після повного встановлення причин та розміру збитку. Ненадання документів, що підтверджують причини та розмір збитку, дає Страховику право відмовити у страховій виплаті повністю або в частині збитку, не підтвердженій документами.

7.7. Загальна сума страхових виплат за Договором не може перевищувати страхову суму за Договором. Після здійснення виплати страхова сума зменшується на розмір здійсненої виплати.

7.8. Якщо Договором передбачена сплата страхової премії частинами і на дату складання страхового акта є несплачені частини страхової премії (незалежно від того, настав строк їх сплати чи ні), Страховик має право вирахувати їх із суми страхової виплати. Якщо загальна сума несплачених частин перевищує суму страхової виплати, виплата здійснюється після сплати Страхувальником усіх несплачених частин страхової премії.

7.9. Якщо щодо застрахованих посівів укладено договори страхування з кількома страховиками, Страховик здійснює страхову виплату в розмірі, що не перевищує його частку в загальній страховій сумі за всіма договорами. Якщо Страхувальник отримав відшкодування збитків від особи, винної в їх заподіянні, страхова виплата зменшується на суму такого відшкодування.

7.10. Підставою для страхової виплати є страховий акт, який складається Страховиком протягом 10 (десяти) робочих днів з дати отримання всіх необхідних документів на підставі заяви Страхувальника, Акту огляду посівів (Акту огляду та визначення врожайності) та акту розрахунку страхової виплати. Протягом цього строку Страховик:

– приймає рішення про визнання випадку страховим та здійснює страхову виплату протягом 10 (десяти) робочих днів з дня складання страхового акта;

– у разі прийняття рішення про відмову у здійсненні страхової виплати протягом 3 (трьох) робочих днів з дати його прийняття повідомляє Страхувальника (Вигодонабувача) про прийняте рішення з обґрунтуванням підстав відмови в паперовій формі на поштову адресу або в інший погоджений Сторонами спосіб.

7.11. Страхова виплата здійснюється Страхувальнику, а у разі призначення Вигодонабувача – Вигодонабувачу або Страхувальнику за письмовим погодженням з Вигодонабувачем, у безготівковій формі. Датою страхової виплати є дата списання грошових коштів з рахунку Страховика.

7.12. Страховик має право відстрочити прийняття рішення про страхову виплату (відмову у виплаті), письмово повідомивши Страхувальника з обґрунтуванням причин: у разі необхідності додаткової перевірки причин і обставин події або отримання роз'яснень органів державної влади – на строк не більше 60 (шістдесяти) календарних днів з дати отримання всіх документів; у разі розпочатого за фактом події досудового розслідування, в якому Страхувальника визнано підозрюваним, – до закриття кримінального провадження або набрання законної сили вироком суду; у разі розпочатого досудового розслідування щодо кваліфікації події як Воєнної події або щодо можливого шахрайства (незалежно від процесуального статусу Страхувальника), а також до отримання результатів експертиз і документів, передбачених п. 7.6.3[1], – на строк, необхідний для їх отримання, але не більше 6 (шести) місяців з дати отримання всіх документів; якщо розмір збитку неможливо визначити до збирання врожаю – до його визначення, але не більше 3 (трьох) місяців; якщо Страховик не має можливості провести огляд постраждалих посівів або розслідування на місці події з незалежних від нього причин (зокрема через небезпеку для життя чи здоров'я його представників унаслідок обстрілів, мінування, обмеження доступу) – до припинення таких обставин.

7.13. Якщо після здійснення страхової виплати виявляться обставини, що повністю або частково позбавляють одержувача права на її отримання, одержувач зобов'язаний повернути Страховику отриману страхову виплату (її відповідну частину) протягом 10 (десяти) робочих днів з дня отримання вимоги Страховика.

7.14. У разі розбіжностей щодо причин або розміру збитку кожна із Сторін має право залучити незалежного експерта (експертну організацію). Витрати на експертизу несе Сторона, яка її ініціювала. Страхувальник має право за власний рахунок замовити повторну експертизу. Якщо незалежна експертиза визнала випадок нестраховим, витрати на її проведення несе Страхувальник.

7.15. До Страховика, який здійснив страхову виплату, в межах фактично виплаченої суми переходить право вимоги, яке Страхувальник має до особи, відповідальної за заподіяний збиток.

8. ПІДСТАВИ ВІДМОВИ У СТРАХОВІЙ ВИПЛАТІ

8.1. Підставою для відмови Страховика у здійсненні страхових виплат є:

– навмисні дії Страхувальника (Вигодонабувача) або осіб, які перебувають з ним у трудових відносинах, спрямовані на настання страхового випадку, крім дій, вчинених у стані крайньої необхідності або необхідної оборони, або випадків, визначених законом чи міжнародними звичаями;

– вчинення Страхувальником (Вигодонабувачем) умисного кримінального правопорушення, що призвело до настання страхового випадку;

– подання Страхувальником неправдивих відомостей про об'єкт страхування, обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, або про факт настання страхового випадку;

– несвоєчасне повідомлення Страхувальником (Вигодонабувачем) про настання страхового випадку без поважних причин, недопущення представника Страховика до огляду постраждалих посівів, проведення пересіву, знищення посівів чи збирання врожаю на постраждалих полях до огляду без погодження зі Страховиком або невиконання інших обов'язків, визначених Договором чи законодавством, якщо це призвело до неможливості Страховика встановити факт, причини та обставини настання страхового випадку або розмір збитків;

– неподання документів органів державної влади, передбачених п. 7.3 цих Загальних умов, якщо це унеможливлює встановлення причин та розміру збитку;

– істотне порушення Страхувальником технології вирощування та агротехнічних вимог, невжиття заходів щодо запобігання та зменшення збитків, якщо це спричинило або збільшило збитки;

– нерозпочате у встановлені агротехнічні строки збирання вирощеного врожаю без погодження зі Страховиком;

– неподання Страхувальником оригіналів документів у визначений Страховиком строк після попереднього подання їх копій або електронних примірників;

– одержання Страхувальником повного відшкодування збитків від особи, яка їх заподіяла;

– відмова Страхувальника (Вигодонабувача) від права вимоги до особи, відповідальної за збитки, або неможливість здійснення цього права з вини Страхувальника (Вигодонабувача);

– наявність обставин, які є винятками із страхових випадків та обмеженнями страхування, передбаченими Договором страхування.

8.2. Умовами Договору страхування можуть передбачатися також інші підстави для відмови у здійсненні страхових виплат, якщо це не суперечить законодавству.

8.2[1]. Протидія шахрайству. Шахрайством у страхуванні для цілей Договору, зокрема, є: інсценування події або умисне пошкодження (знищення) посівів; заявлення збитку щодо посівів, що загинули або були пошкоджені до початку страхового покриття; збирання та вивезення врожаю з постраждалих полів до огляду, перенесення врожаю між полями, змішування врожаю із застрахованих і незастрахованих полів, підміна чи маніпуляції з пробами; завищення площі посівів, середньої врожайності за попередні роки або ціни одиниці врожаю; подання підроблених, змінених або завідомо неправдивих документів (у тому числі довідок Компетентних органів, звітності, документів на насіння); приховування фактичного валового збору або реалізації врожаю; заявлення збитку від Воєнної події як від страхового ризику; змова зі страховими посередниками, експертами чи третіми особами.

8.2[2]. У разі встановлення Страховиком ознак шахрайства (на підставі документів Компетентних органів, висновків експертів, даних моніторингу, документів обліку врожаю чи інших доказів) Страховик має право: відмовити у страховій виплаті за всіма заявленими подіями за Договором; вимагати повернення раніше здійснених страхових виплат разом із пенею, передбаченою п. 3.6 цих Загальних умов, та відшкодування витрат на розслідування і експертизи; достроково припинити Договір у порядку п. 4.4 «г» цих Загальних умов; звернутися до правоохоронних органів. Страхувальник несе відповідальність за дії своїх керівників, працівників і представників як за власні.

8.3. Рішення Страховика про відмову у здійсненні страхової виплати може бути оскаржено у судовому порядку.

9. ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

9.1. До укладення Договору Страховик (страховий посередник) на підставі отриманої від Клієнта інформації з'ясовує його потреби та вимоги у страхуванні. Індивідуальні консультації щодо вибору рівня страхового покриття та ціни одиниці врожаю надаються Клієнту за його зверненням.

9.2. До укладення Договору з метою прийняття Клієнтом усвідомленого рішення Страховик надає Клієнту доступну та вичерпну інформацію в обсязі та в порядку, що передбачено статтею 7 Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії», про страховий продукт, Страховика та страхового посередника (у разі реалізації продукту через посередника).

9.3. Договір страхування укладається на підставі письмової заяви на страхування за формою Страховика, поданої до 31 жовтня року сівби (з 01 до 15 листопада – із застосуванням підвищувального коефіцієнта), а для весняно-літнього періоду – до 15 квітня року збирання врожаю, та за результатами огляду посівів, який проводиться до 30 листопада (для весняно-літнього періоду – до 01 травня). Договір повинен бути укладений, а страхова премія (її перша частина) сплачена не пізніше 30 листопада (для весняно-літнього періоду – не пізніше 01 травня). Підписання Сторонами Акту огляду посівів є обов'язковою умовою підтвердження інформації, наданої Страхувальником у заяві.

9.4. Клієнт перед укладенням Договору зобов'язаний проінформувати Страховика про відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, а саме:

– відомості про себе (найменування, місцезнаходження, реквізити, керівник), наявність Вигодонабувача, договорів застави майбутнього врожаю, кредитних договорів чи форвардних контрактів;

– загальну посівну площу застрахованої культури в господарстві та перелік полів (ділянок), що передаються на страхування: номер поля, координати GPS, площа, місце розташування (область, район, громада, населений пункт), попередник, сорт, дати початку і закінчення сівби, норма висіву, спосіб сівби, наявність зрошення;

– характеристики посівного матеріалу (сорт, репродукція, документи на насіння, схожість, норма висіву, протруєння, походження);

– стан посівів перед входом у зиму (фаза розвитку, кількість пагонів кущіння, глибина залягання вузла кущіння, щільність стояння рослин), проведені заходи з регулювання росту рослин та захисту посівів;

– обраний період страхування та варіант відшкодування загибелі посівів у осінньо-зимовий період (20% або 30% страхової суми);

– площі посівів, зібрані площі, валовий збір та врожайність застрахованої культури за останні 5 років;

– стан посівів на дату подання заяви, збитки за останні 3 роки та їх причини, наявність попереджень про стихійні явища;

– досвід вирощування культури, використання районованих сортів, наявність прав на земельні ділянки;

– наявність інших чинних договорів страхування щодо об'єкта страхування та страхового інтересу (у тому числі Вигодонабувача);

– обраний рівень страхового покриття, ціну одиниці врожаю та порядок сплати страхової премії.

9.5. До заяви на вимогу Страховика додаються: документи, що підтверджують право власності або користування земельними ділянками; копії форм статистичної звітності № 29-сг (за 5 років), № 4-сг (за поточний рік) або інших документів щодо посівних площ і врожайності; карта-схема полів із зазначенням застрахованих полів; документи на посівний матеріал; технологічна карта вирощування культури; акти списання насіння, добрив, засобів захисту рослин; інші документи, необхідні для оцінки ступеня ризику, у тому числі фінансову звітність (баланс) або довідку про фінансовий стан Страхувальника. Інформація, що надається Клієнтом, повинна бути актуальною, достовірною та повною.

9.6. З метою дотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення Страхувальник надає Страховику документи для ідентифікації та верифікації Страхувальника, Вигодонабувача та кінцевих бенефіціарних власників.

9.7. Договір укладається в письмовій формі з дотриманням вимог Цивільного кодексу України та оформлюється у паперовій формі або у формі електронного документа відповідно до Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» або законодавства про електронну комерцію. Невід'ємними частинами Договору є: перелік застрахованих полів (ділянок) із розрахунком страхової суми та страхової премії, заява на страхування, Акт огляду посівів, методика визначення врожайності. Дата та місце укладення Договору зазначаються в Договорі.

9.8. Усі повідомлення, передбачені Договором, здійснюються в письмовій формі або іншим способом, що дозволяє об'єктивно зафіксувати факт їх надсилання та одержання. Усі повідомлення вважаються поданими належним чином, якщо вони відправлені рекомендованим листом, електронною поштою з підтвердженням отримання чи доставлені кур'єром за адресами, зазначеними в Договорі (крім повідомлень, для яких Договором прямо передбачено окремий порядок).

10. ВИНЯТКИ ІЗ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ ТА ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ

10.1. Страховик не визнає страховим випадком подію та не здійснює страхову виплату, якщо загибель, пошкодження посівів або недобір врожаю сталися внаслідок:

– події, що не обумовлена як страховий ризик у Договорі, та/або мала місце не під час строку страхового покриття або за межами застрахованих полів (ділянок);

– захворювань рослин та розмноження шкідників, якщо їх поширення не визнане епіфітотією; вторинних хвороб, не спричинених страховими ризиками;

– невиконання Страхувальником технології вирощування (технологічної карти), недотримання агротехнічних строків і вимог щодо сівби, догляду, захисту рослин, удобрення та збирання врожаю, використання некондиційного насіння;

– пошкодження посівів бур'янами, птахами, гризунами, дикими або свійськими тваринами, фітотоксичної дії пестицидів та агрохімікатів, помилок під час їх внесення;

– загибелі рослин унаслідок неналежної підготовки посівів до перезимівлі через порушення технології вирощування (зокрема, перерослих посівів, недостатнього розвитку рослин перед входом у зиму, мілкого залягання вузла кущіння), а також пізньої сівби;

– випасання худоби, переорювання, пересіву чи підсіву застрахованих посівів без письмової згоди Страховика, а також відсутності на дату весняного огляду залишків загиблих посівів у кількості та стані, що дозволяють встановити причини і обсяг загибелі;

– осипання зерна, проростання зерна в колосі та полягання посівів, спричинених перестоєм посівів, несвоєчасним збиранням врожаю, надмірним внесенням азотних добрив або незастосуванням регуляторів росту (ретардантів), – крім випадків, коли вони спричинені градом, сильним вітром, зливою, тривалими дощами чи іншими страховими ризиками;

– неякісного виконання робіт з обробітку ґрунту, сівби, внесення добрив, незабезпечення поливу на зрошуваних землях з вини Страхувальника;

– невчасного збирання врожаю, втрат під час збирання, транспортування, сушіння та зберігання врожаю, а також загибелі зерна після збирання;

– зниження якості зерна (у тому числі класу, вмісту білка та клейковини, натури, числа падіння, вологості, вмісту домішок) без зменшення фізичної кількості врожаю;

– вилучення, знищення посівів чи врожаю за рішенням органів державної влади або органів місцевого самоврядування;

– грубої необережності Страхувальника, його працівників або уповноважених ним осіб;

– дій Страхувальника (його працівників), вчинених у стані алкогольного, наркотичного або токсичного сп'яніння;

– невжиття Страхувальником доступних заходів щодо рятування посівів та збереження врожаю під час і після настання події;

– впливу ядерного вибуху, радіації, радіоактивного зараження, іонізуючого випромінювання;

– техногенних аварій, хімічного та будь-якого іншого забруднення або зараження навколишнього середовища;

– збройної агресії, воєнних (бойових) дій, вторгнення, дій іноземних держав (з оголошенням або без оголошення війни), воєнних маневрів, дії мін, снарядів, ракет, безпілотних літальних апаратів та їх уламків, інших вибухонебезпечних предметів, а також використання полів у військових цілях – з урахуванням п. 10.2 цих Загальних умов;

– громадянської війни, масових заворушень, страйків, локаутів, терористичних актів, конфіскації, арешту, реквізиції, націоналізації;

– порушення Страхувальником правил пожежної безпеки, приписів органів пожежного нагляду, енергонагляду та інших органів державної влади, правил зберігання вогненебезпечних і вибухонебезпечних речовин;

– зміни ринкових цін на зерно, неможливості реалізації врожаю;

– недобору врожаю за звичайних для даної місцевості природних умов, що не досягли критеріїв страхових ризиків;

– настання несприятливого явища в період, коли за агротехнічними строками для даної місцевості врожай мав бути зібраний;

– невиконання Страхувальником у встановлені строки рекомендацій Страховика або уповноваженого ним експерта щодо запобігання збиткам;

– шахрайських дій Страхувальника або третіх осіб, вчинених за його участю чи з його відома.

10.2. Воєнні та політичні ризики.

10.2.1. Основне виключення. Незалежно від будь-яких інших умов Договору не є страховими випадками і не відшкодовуються загибель, пошкодження посівів, недобір (неотримання) врожаю та витрати будь-якого характеру, які прямо чи опосередковано спричинені Воєнною подією або виникли внаслідок неї чи у причинному зв'язку з нею, зокрема спричинені:

– а) влучанням, падінням, вибухом чи спрацюванням Засобів ураження, їх уламків, частин або пального на полі (ділянці) чи поблизу нього, вибуховою чи ударною хвилею, осколками;

– б) пожежею посівів, стерні чи врожаю, займанням або задимленням, що виникли внаслідок Воєнної події, а також засобами гасіння такої пожежі;

– в) забрудненням (потенційним забрудненням) поля Засобами ураження та вибухонебезпечними предметами, нафтопродуктами, хімічними чи іншими речовинами, у тому числі внаслідок ураження промислових, енергетичних чи інших об'єктів; неможливістю або обмеженням проведення агротехнічних заходів чи збирання врожаю через мінування, загрозу ураження, обстріли або заборону доступу до полів;

– г) пошкодженням посівів військовою технікою, переміщенням військ, облаштуванням фортифікаційних та інших оборонних споруд, розміщенням озброєння, використанням полів для потреб оборони, а також заходами з розмінування, знешкодження вибухонебезпечних предметів та ліквідації наслідків Воєнної події;

– ґ) руйнуванням або пошкодженням зрошувальних систем, гідротехнічних споруд, дамб, водосховищ, насосних станцій, ліній електропередачі та інших об'єктів інфраструктури внаслідок Воєнної події, у тому числі неможливістю зрошення (зневодненням), підтопленням чи затопленням полів, а також припиненням або обмеженням енергопостачання (у тому числі за графіками відключень), спричиненим ураженням об'єктів інфраструктури;

– д) неможливістю своєчасного проведення сівби, догляду, захисту рослин, збирання, транспортування, сушіння чи зберігання врожаю через мобілізацію працівників, вилучення (реквізицію) або пошкодження техніки, нестачу пального, засобів захисту рослин, добрив, евакуацію, комендантську годину чи інші обмеження воєнного стану;

– е) збоями чи порушенням роботи систем супутникової навігації, зв'язку та автоматизованого керування сільськогосподарською технікою внаслідок радіоелектронної боротьби;

– є) крадіжкою, знищенням чи пошкодженням посівів або врожаю, якщо доступ до них став можливим або полегшеним унаслідок Воєнної події, а також у період евакуації населення чи працівників Страхувальника, оголошеної Компетентним органом;

– ж) збільшенням збитку від страхового ризику (зокрема, від епіфітотії, посухи, пожежі) через наслідки Воєнної події – у частині, визначеній експертом.

10.2.2. Збіг причин. Виключення, передбачене п. 10.2.1, застосовується незалежно від будь-якої іншої причини чи події, що одночасно або в будь-якій послідовності сприяла збитку, у тому числі якщо така причина є страховим ризиком за Договором, і незалежно від того, чи може подія бути кваліфікована як пожежа, град, сильний вітер, протиправні дії третіх осіб чи інший страховий ризик.

10.2.3. Встановлення причини. Причина події встановлюється за документами Компетентних органів, висновками експертів і даними моніторингу. Подія вважається спричиненою Воєнною подією, якщо це зазначено хоча б в одному з таких документів і жоден інший документ із цього переліку не містить протилежного висновку: акті, довідці чи іншому документі ДСНС України; документі Національної поліції України, Служби безпеки України чи іншого органу досудового розслідування (зокрема витязі з Єдиного реєстру досудових розслідувань), де подію кваліфіковано за статтями 109–114-2, 258–258-5, 294, 437–438 Кримінального кодексу України або зазначено її зв'язок зі збройною агресією; акті комісії, рішенні чи довідці органу місцевого самоврядування або військової адміністрації; документах про обстеження території на предмет забруднення вибухонебезпечними предметами чи віднесення її до небезпечних (потенційно небезпечних) територій; відомостях державних реєстрів пошкодженого (знищеного) внаслідок збройної агресії майна або заяві Страхувальника про компенсацію збитків, завданих збройною агресією, з державних чи міжнародних механізмів; висновку експертизи, проведеної атестованим судовим експертом; судовому рішенні.

10.2.4. Презумпція. Якщо документи, зазначені в п. 10.2.3, відсутні, не містять висновку про причину події або суперечать один одному, подія вважається спричиненою Воєнною подією, доки Страхувальник не доведе інше, за наявності хоча б однієї з таких обставин: а) на полі (ділянці) або на прилеглій території виявлено Засоби ураження, їх уламки, частини, вирви, сліди пального чи військової техніки; б) протягом 24 (двадцяти чотирьох) годин, що передували події (а якщо час події не встановлено – її виявленню), у радіусі 3 000 (трьох тисяч) метрів від меж поля офіційно зафіксовано влучання, падіння чи вибух Засобів ураження, а характер пошкоджень за актом огляду чи висновком експерта відповідає впливу Засобів ураження.

10.2.5. Сам по собі факт дії воєнного стану, сигнал «повітряна тривога», комендантська година чи засвідчення цих обставин як обставин непереборної сили не є підставою для відмови у страховій виплаті, якщо подія не підпадає під пп. 10.2.1, 10.2.10 чи 10.2.11 цих Загальних умов. У рішенні про відмову з посиланням на п. 10.2 Страховик зазначає конкретний підпункт, документи та обставини, на яких воно ґрунтується.

10.2.6. Відкладення рішення. Якщо причину події не встановлено, зокрема триває досудове розслідування щодо її кваліфікації, Страховик має право відкласти прийняття рішення про страхову виплату або про відмову у ній відповідно до п. 7.12 цих Загальних умов, письмово повідомивши про це Страхувальника. Після спливу цього строку рішення приймається за наявними документами з урахуванням п. 10.2.4.

10.2.7. Наявні воєнні пошкодження. Вирви, уламки Засобів ураження, ділянки з ознаками мінування, сліди військової техніки та інші наслідки Воєнних подій, наявні на полях до початку страхового покриття, зазначаються в заяві на страхування та фіксуються в Акті огляду посівів. Відповідні ділянки (з охоронною зоною, визначеною Страховиком) виключаються зі страхового покриття. Якщо збиток від страхового випадку збільшився через такі наслідки, не відшкодовується частина збитку, спричинена ними, яку визначає експерт. Неповідомлення про відомі Страхувальнику наслідки Воєнних подій має наслідки, передбачені п. 8.1 цих Загальних умов.

10.2.8. Перегляд рішення. Якщо після прийняття рішення кваліфікацію події в Єдиному реєстрі досудових розслідувань змінено або інший документ із зазначених у п. 10.2.3 змінює висновок про причину події, Сторона, якій це стало відомо, повідомляє про це іншу Сторону протягом 10 (десяти) робочих днів. Страховик протягом 15 (п’ятнадцяти) робочих днів переглядає рішення: здійснює страхову виплату або вимагає повернення виплаченого страхового відшкодування, яке Страхувальник (Вигодонабувач) повертає протягом 30 (тридцяти) календарних днів з дня отримання вимоги.

10.2.9. Події, що не є Воєнною подією. Відшкодовуються на загальних умовах Договору (за наявності відповідного застрахованого ризику) події, що сталися під час повітряної тривоги чи комендантської години, але не мають ознак, передбачених пп. 10.2.3–10.2.4, а також протиправні дії третіх осіб, які не кваліфіковані Компетентними органами за статтями, зазначеними в п. 10.2.3, і щодо яких не зазначено зв’язку зі збройною агресією.

10.2.10. Територіальні обмеження. Події, що сталися в період, коли територія громади (населеного пункту), де розташоване поле (ділянка), згідно з Переліком є тимчасово окупованою або територією активних бойових дій, не є страховими випадками незалежно від їх причини. Цей період починається о 00 годині 00 хвилин дати початку бойових дій (тимчасової окупації), визначеної Переліком, і закінчується о 00 годині 00 хвилин дати їх завершення. Страхувальник має право достроково припинити Договір щодо таких полів відповідно до п. 4.4 «г» цих Загальних умов.

10.2.11. Включення території громади, де розташоване поле, до Переліку як території можливих бойових дій, а також розміщення на полях або поблизу них військових підрозділів, озброєння, військової техніки, фортифікаційних споруд чи використання полів для потреб оборони є обставинами, що істотно збільшують страховий ризик. У такому разі Страховик має право вимагати сплати додаткової страхової премії або виключення відповідних полів зі страхового покриття, а у разі відмови Страхувальника – достроково припинити Договір щодо таких полів відповідно до п. 4.4 «г» цих Загальних умов.

10.2.12. Абсолютні виключення. Незалежно від Воєнної події та будь-яких інших умов Договору не відшкодовуються збитки, прямо чи опосередковано спричинені: іонізуючим випромінюванням, радіоактивним забрудненням, ядерним вибухом чи ядерною реакцією, у тому числі внаслідок ураження ядерних установок; застосуванням хімічної, біологічної, біохімічної, токсичної чи електромагнітної зброї, а також хімічних, біологічних чи токсичних речовин як зброї чи засобу ураження; протиправними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб.

10.2.13. Самостійність і пріоритет. Кожен підпункт п. 10.2 є самостійним: визнання будь-якого з них недійсним не впливає на чинність інших. Щодо подій, пов'язаних із Воєнною подією, п. 10.2 має пріоритет над іншими умовами Договору.

10.3. За Договором Страховик не відшкодовує штрафи, пені та інші санкції, моральну шкоду, упущену вигоду, неотриманий дохід, витрати на отримання документів, що підтверджують факт настання страхового випадку, та інші непрямі збитки.

10.3[1]. Страхування посівів на окремих полях (ділянках) не дає права на страхову виплату за збитки, завдані посівам на інших полях (ділянках) чи іншим культурам, не зазначеним у Договорі.

10.4. За Договором страхування не можуть бути застраховані особи та посіви, зазначені в п.п. 2.1.2, 2.1.3 цих Загальних умов (обмеження страхування).

10.5. За згодою Сторін Договір страхування може передбачати інші винятки та обмеження, ніж передбачені цими Загальними умовами. У разі, якщо положення Договору суперечать або тлумачаться інакше, ніж положення Загальних умов, перевагу мають положення Договору.

11. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

11.1. Всі спори та суперечки, пов'язані з виконанням умов Договору страхування, вирішуються шляхом переговорів. Претензії та скарги щодо надання страхових послуг приймаються Страховиком у письмовому вигляді за адресою: 02002, м. Київ, вул. А. Шептицького (раніше Луначарського) 14, офіс 81, або в електронному вигляді на адресу office@exposk.com.ua. Інформація про механізми захисту прав споживачів фінансових послуг та порядок позасудового розгляду скарг розміщена за посиланням: https://exposk.com.ua/pretension.html.

11.2. У разі недосягнення Сторонами згоди спори вирішуються в судовому порядку згідно з чинним законодавством України.

11.3. Страхувальник має право подати звернення з питань захисту прав споживачів фінансових послуг до Національного банку України (орган, який здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг):

– **Адреса: 01601, м. Київ, вул. Інститутська, 9, телефон: 0-800-505-240**

– **Веб-сайт: bank.gov.ua, e-mail: nbu@bank.gov.ua**

– **Для подання письмових звернень: вул. Інститутська, 11-б, м. Київ, 01601**

– **Звернення щодо захисту прав споживачів: https://bank.gov.ua/ua/consumer-protection**

12. КОНТАКТНІ ДАНІ ДЛЯ ЗВЕРНЕННЯ У РАЗІ НАСТАННЯ ПОДІЇ, ЩО МАЄ ОЗНАКИ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ

02002, м. Київ, вул. А. Шептицького (раніше Луначарського) 14, офіс 81
Тел. (044) 541-02-02, факс (044) 541-05-75, моб. (067) 569-42-41
в електронному вигляді на адресу: office@exposk.com.ua